

ÉLETTÜNK

XLI. évf. 2. szám (41. Jg. Nr. 2)

Az európai magyar katolikusok lapja

2009. február

A SZENTATYA ÉVÉRTÉKELÉSE

Elég a keresztényekkel szembeni előítéletekből, csak azért, mert másként gondolkodnak, mint a nyugati társadalom nagy része! A felszólítás rögtön az iraki és indiai keresztényüldözések elítélését követően hangzott el abban a beszédben, amit XVI. Benedek január elején a nála akkreditált diplomáciai testületekhez intézett. Szokásos újról politikai éwertékelésében a pápa többek között azon reménykedett, hogy a közel-keleti térségben közelgő választások nyomán a békefolyamatot határozottan előmozdítani képes vezetők kerülnek hatalomra.

A gazdasági és pénzügyi, az élelmezési és a környezeti válság okán egyre inkább nyilvánvalóvá lesz, hogy bolygónk és lakóinak jövője a tét – utalt az elmúlt év legsürgetőbb kihívásaira a Szentatya. Mindenekelőtt a fiatalok jövője van veszélyben, akik egy „súlyosan sérült gazdasági rendszer és társadalmat kapnak örökül”. A gazdaság szanálásához új bizalom kiépítésére van szükség, ami csakis az emberi méltóságra épülő etika alapjain valósulhat meg: „Tudom, mennyire igényes feladat ez, de nem utópia!” – jelentette ki XVI. Benedek.

A szegénység leküzdéséhez mindezekelőtt a fiatalokba kell befektetni. Úgy, hogy az igazi testvériség szellemében neveljük őket. Ebben tud az Egyház segíteni. (...)

Vallásszabadság és keresztényüldözés

„A kereszténység a szabadság és a béke vallása, amely az emberiség valódi javát szolgálja” – jelentette ki a pápa. Az Egyház pedig nem előjogokat kér magának, csupán a vallásszabadság elvének teljes körű alkalmazását. Az Evangélium ugyanis az üdvösség mindenkihez szóló üzenete: nem lehet a magánszférába szorítani, hanem ellenkezőleg: a háztetőkről kell hirdetni a föld végső határáig.

Nemcsak az anyagi szegénység, de az erkölcsi szegénység is árt a békének, amint az az elmúlt év súlyos keresztényellenes támadásai során is bebizonyosodott. A Szentatya határozottan felszólította a két leginkább érintett országot, Irak és India hatóságait, hogy tegyenek meg mindent a keresztényekkel szembeni türelmetlenség és támadások megszüntetéséért.

A nyugati világ sem teljesen „ártatlan” ezen a téren, hiszen sokszor előítéleteket táplál a keresztényekkel szemben, sőt, akár ellenséges velük szemben, „pusztán azért, mert bizonyos kérdésekben eltérő álláspontot képviselnek” – mutatott rá a pápa. A Szentatya ugyanis – amint az külügyminisztere, Dominique Mamberti érsek korábbi nyilatkozatából kiderült – a közvetlen erőszakon és üldöztetésen kívül a tudatos felretájékoztatót, az adminisztratív és törvényhozási diszkriminációt és a türelmetlenséget is a keresztényellenesség definíciójához sorolja.

Közel-Kelet

Meglehetősen határozott állásfoglalásnak nevezhető, hogy a pápa „igen” (Folytatás az 5. oldalon)

Valentini Rovisi:
Szent Balázs megdicsőülése
(Szent Balázs Plébánia, Alleghe)

Balászáldás

Február hónap legnépszerűbb szentelménye a Szent Balázs emléknapján kiosztott torokáldás. Szent Balázs szebasztai püspök († 316 körül) Diocletianus és Licinius császárok uralkodása alatt halt vértanúhalált Kappadóciában. A legenda szerint nagyon szerette az állatokat, úgyhogy azok barlangja köré csoportosultak és áldását várták. Egyszer pedig egy fiút mentett meg a haláltól, amikor kivette a torkára akadt halszállkát. Mások egy asszonynak malacát elragadta a farkas, de a szent imádságára vissza is vitte. Az asszony hálából gyertyát és ételt vitt a már börtönben levő püspöknek, aki megígérte, hogy mindenkit megáld, aki hasonlóképpen hozzá folyamodik. Ez a három esemény ragadta meg az emberek figyelmét, úgyhogy ha valakinek torkán szálla akadt meg, Keleten már a 6. században ezt kellett mondani: „Balázs vértanú és Krisztus szolgája mondja: Vagy le, vagy föl!” Nyugatra is csakhamar átszármasztott tisztelete, és a 13. században általánossá vált. Akár ember, akár állat megbetegedett, gyertyát áldoztak Szent Balázs tiszteletére. Napján vízszentelés is volt, amely vízzel meghintették a templom elé hozott állatokat. A balászáldás mai formájáról a 12. századi Németországból származnak az első emlékek.

NAGYVÁRAD ÚJ PÜSPÖKE

Püspökké szentelésére március 7-én, szombaton délelőtt fél 10-kor kerül sor a nagyváradai székesegyházban. □

KÜZDJÜK LE A SZEGÉNYSÉGET...

Írta: Szabó Antal ny. ENSZ regionális tanácsos

Hazánk lakosságát és az európaiakat most három dolog foglalkoztatja: Először a Közel-Keleten fellángolt harcok. Jelen soraim írásáig több mint hatszáz ártatlan ember halt meg a Gázai övezetben és a háborúnak nem látjuk a végét. Az izraeli-palesztin vita mögött elsősorban a nagyhatalmak – mindenekelőtt Anglia és USA – tehetetlenségét és egyoldalú izraeli támogatást látjuk. A politikai elit hét évtizede nem volt képes egy palesztin államot létrehozni és garantálni, hogy Betlehembe bármikor békés körülmények között elzarándokolhassanak a hívők és turisták. A második az új energiaválság. Bár az Európai Unió orosz-ukrán vitáról beszél és a soros cseh EU-elnökség lányos zavarban van, hogy mit is mondjon, de ezért nem szabad egyoldalúan csak az oroszokat és ukránokat hibáztatni. A liberalizáció és globalizáció két fő szörnyetege: a Világbank és a Világ Kereskedelmi Szervezet ez utóbbiba való felvétel feltételeként írta elő, hogy az oroszok is világszínvonalon árazzák kereskedjenek. Ezeket a

szervezeteket nem érdekli, hogy vajon az új független utóállamok, mint Fehéroroszország, Moldávia vagy Ukrajna lakossága meg tudja-e fizetni az orosz földgázt és kőolajat, hogyan alakul ezen országokban a szegénység és munkanélküliség. A liberalizáció profitegyenletéből hiányzik az emberi méltóságot kifejező tényező. A harmadik félelmet a gazdasági világválság eszkalációja jelenti. A mostani világválság egyértelműen megmutatta, hogy az ultraliberális gazdaságpolitika éppúgy csödbe került, mint az egykori szocialista központi irányítású rendszer. A multinacionális cégek egy év alatt 6,5 milliárd EURO profitot visznek ki az országból és a Nemzetközi Valutaalap és EU által rendelkezésre bocsátott 25,1 milliárd dollárt azért kaptuk, hogy az előzőhöz hasonló nagyságrendű adósságszolgálatunkat ki tudjuk fizetni. EU tagországként nálunk a legnagyobb a szegénység – a lakosság 30 %-a él a szegénységi küszöb alatt. A magyar lakosság nem ilyen EU-s lovat akart!

(Folytatás a 8. oldalon)

„SOK TEENDŐVEL ÉS TAPASZTALATTAL ÉRKEZÜNK HAZA”

Az Európai Püspöki Konferenciák Tanácsának (CEE) elnöksége december közepén Rómában ülésezett. A főpapokat december 18-án hivatalában fogadta XVI. Benedek pápa. Az eseményt követően Erdő Péter bíboros, a testület elnöke nyilatkozott a Vatikáni Rádióknak.

A CEE tevékenysége nagyon sokféle lelkipásztori munkaterületet ölel fel. Ezért sok szentségi hatóságnál járunk, ahol beszámoltunk az utóbbi másfél évben végzett munkánkról, másrészt pedig ötleteket, ösztönzéseket, útmutatásokat kaptunk a továbbiakra – mondta a bíboros a rádió munkatársának. Az Igazságosság és Béke Pápai Tanácsa azt várja tőlünk, hogy az európai szociális kérdésekről rendezzünk kontinentális méretű összejöveteleket, megbeszéléseket. A Vallások Közti Párbeszéd Pápai Tanácsánál, Tauran bíboros úrral beszélgettünk az iszlámmal folytatott pár-

Az Európai Püspöki Konferenciák Tanácsának elnöksége a Szentatyánál

beszéről, foglalkoztunk a Keresztény Egység Elősegítése Pápai Tanácsánál az ortodoxiával való párbeszéddel. Az Államtitkárságon a bíboros államtitkárral fontos európai fejleményekről tudtunk tapasztalatot cserélni és kaptunk hasznos útmutatásokat.

A Katolikus Nevelés Kongregációjában a papnevelés és a hivatásigazgatás kérdéseiről beszélgettünk a felsőoktatásról és a katolikus iskolákról. Decemberben mutatuk meg Rómában annak a többéves kutatásnak az eredményét, amely az egyházi iskolák helyzetét vizsgálta az egész kontinensen. Szóltunk arról is, hogy a katolikus felsőoktatásban a Bologna-folyamat az európai országokban hogyan valósult meg. Gazdag programot bonyolítottunk le, és nagyon sok teendővel és tapasztalattal érkezünk haza – zárta gondolatait Erdő Péter bíboros, a CEE elnöke. □

LENNE EGY KÉRDÉSEM...

Hosszú farsang, rövid farsang – miért?

Mire jó az egyházi év?

Egy telefonbeszélgetés során me-
rült fel a fenti kérdés. Nem lepődtem
meg, bár a válasz az általános művel-
tség keretében tartozik. De ha valakit
szülei a 40 éves ún. „szocialista” ren-
dszer idején nem irattak be hittanra,
nemigen nyílt alkalma, hogy vallással
kapcsolatos kérdések felől tájékozód-
jék. Mert igaz ugyan, hogy a farsang-
olás nem kifejezetten vallásos tevé-
kenység, mégis a válasz a kérdésre a
kereszténység legnagyobb ünnepével,
húsvétval van összefüggésben. Hogy
hogyan és miért, arra szeretnék egy
kicsit bővebben kitérni, annál is in-
kább, mert a húsvét már az Ószövet-
ség népének is legfontosabb ünnepe
volt. Egyébként jó tudni azt is, hogy
ünnepei nemcsak minden vallásnak
vannak, hanem a civil társadalomnak
is (pl. október 23., március 15.). Az
ünneplés, ünnepi megemlékezés egy-
szerűen ősi emberi igény: közösségben
akarunk azokra az eseményekre, vagy
személyekre gondolni, amelyek, illetve
akik fontos szerepet játszottak annak
kialakulásában akár pozitív, akár ne-
gatív értelemben. Ennek megfelelően
az ünnep alaphangulata lehet vidám,
vagy komoly, sőt szomorú is.

Az Ószövetség ünnepei és újszövetségi változataik

Mindenekelőtt, legalább röviden,
ezekről kell beszélnünk, mert a keresz-
ténység kezdetben egyszerűen átvette
– tartalmi különbségekkel – a zsidóság
ünnepeit. Ez természetes és magától ér-
tetődő volt, hiszen maga Jézus követke-
zetesen tartotta magát környezeté szoka-
saihoz és az első keresztény közösségek
tagjai hithű izraeliták voltak. Nem sza-
bad szem elől tévesztetni, hogy a keresz-
ténység nem akart új vallás lenni, ha-
nem a Jézus által hirdetett irányelveket
akarta a zsidóságon belül megvalósítani,
kiküszöbölve azokat az elferdüléseket,
amelyekre Jézus rendszeresen rámuta-
tott (1. Hegyi Beszéd).

1. A legrégibb ószövetségi ünnepnek
a hetenként ismétlődő „sabbat” (szom-
bat) tekinthető. Bár kifejezett parancsot
a megülésére a választott nép csak a
sinai törvénykezéskor kapott Mózesről,
már a Teremtéstörténet hetedik napja,
amikor Isten megpihen, jelzi a későbbi
munkaszüneti napot. Célja – a pihenés
kívül – az Istenrel való kapcsolat-
tartás, az istentisztelet volt. A keresz-
ténység, főleg amióta a pogányok kö-
zött egyre inkább terjedt, a hetedik nap
megünneplését, Krisztus feltámadására
való tekintettel, vasárnapra tette át. Ál-
lami ünnepé Nagy Konstantin császár
nyilvánította.

2. Az Ószövetség évközi ünnepei közül
említsük meg a három legjelentősebbet:

– A pászka (peszha) ünnepe, emlé-
keztetül Izrael fiainak kivonulására, ki-
szabadítására Egyiptomból, erre utal je-
lentése: átmenet. Minden évben az első
hónap, a nisszán 14. napján tartották.
Hozzá kapcsolódott egy heti időtartam-
mal a kovászatlan kenyér ünnepe. Isten
felszabadító erejére, a választott népről
történt gondoskodásra és annak nemzet-
te kövacsólódására emlékeztek ezen az
ünnep. Ezt tekintjük az ószövetségi
húsvétnak.

– A „hetek ünnepe” a pászkatól szá-
mított 50. napra esett. Az ünnep később
elnevezése „az ötvenedik” (mármit
„nap”), görögül „pentekosté” innen
ered. Ezt a görög kifejezést formálta át
a magyar „pünkösd” szóra. Ez az aratás
befejezését jelezte, mikor is a termés
zsongóját Istennek szentelték.

– A „sátoros ünnep” őszre esett és
a szüret befejezését jelentette, egyben
megemlékeztek a sivatagi vándorlásról
és az ősatyák példájára egy hétig (leve-
lekből összefűzött) sátorban laktak. A
hangulat vidám háláadás volt.

Mindhárom ünnepnek van mondani-
valója az Újszövetségben:

– Evangéliuma 7. fejezetében János
beszámol Jézus eredetileg nem szándé-
kolt megjelenéséről a „sátoros ünnepen”
Jeruzsálemben és a személye körüli vi-
tákról.

– A kereszténység szempontjából sok-
kal fontosabbak a pünkösti események.
A Szentlélek leszállása az apostolokra
és az Egyház kilépése a nyilvánosság
elő az első háromszáz év hívo megkeresz-
telésével, párhuzamba állítható az aratás
zsongójával. Így jött létre a keresztény
pünkösd.

– A „pászka” ünnepe az, amelyet már
Jézus átvett az utolsó vacsorán, és új tar-
talommal látta el. A kereszténység meg-
tartotta – görög átírásban „pascha”-ként
a nevet. A magyar „húsvét” már abból az
időből való, amikor az Egyház 40 napos
büntetlennel készült az ünnepre: „húshagyó
kedd”-el megkezdődött a húsvét való
megtartoztatás, amely húsvétvasárnapig
tartott. Az ünnep lényege, tartalma evvel
nem jut kifejezésre. Persze – és ez némi-
leg vigasztalhat – a többi nyelvben sem.

Húsvét – az Újszövetség központi ünnepe

A kereszténységben minden a húsvéti
eseményekre irányul. Isten az általa te-
remtett, de vele szembe fordult embert
továbbra is szerette, ezért meg akarta
menteni lázadásá következményeitől,
amelyekkel saját erejéből nem volt ké-
pes megbirkózni. Isten rendjét az ember
ugyan összekuszálhatja, de nem tudja
helyrehozni. Isten döntése: Ő maga lesz
emberre és az ember által megtagadott
szeretetet istenemeri szeretetének leg-
teljesebb aktusával, emberi élete oda-
adásával visszaállítja. Ez történt Nisszán
hó 13-án, az ünnep előestéjén. Ez a mi
napjainkunk. Azonban Isten nem vé-
gez fél munkát: magára vállalja a halált,
mint a bűn következményét, de a cél az
élet volt. Közte és az ember között áramló
ÉLET újraindítása. És ez történt húsvét-
vasárnap a feltámadással. Isten legyőzi
a halált, hogy az embernek élete legyen.
Az ószövetségi húsvét mindenek előké-
peként értelmezhető, de az újszövetség
eseményei – a megtestesülés, az utolsó
vacsera, a keresztáldozat, a feltámadás
és mennybemenetel – az emberiség törté-
nelmének csúcspontját jelentik, ez ad
mindennek értelmet.

Ezek után nem csodálkozhatunk azon,
hogy a kereszténység, amint lépésről lé-
pésre tudtára ébredt Isten lélegzetelállító
akciójának, igyekezett az ünnep tartal-
mát egyre jobban kibogozni, egyre kö-
zelebb hozni a hívo ember értelméhez és
szívéhez. A nagyböjti, főleg a nagyheti
szertartások ezt próbálják megkönnyít-
ni, de ezt a célt szolgálja az egész egyhá-
zi év. A két évezred folyamán kialakult –
és még mindig alakuló – egyházi évben
végső fokon minden húsvétra irányul, a
„mysterium pasquale”-ra, a húsvéti ti-
tokra. Évről évre erre emlékeztek az Egy-
ház liturgiája.

Az egyházi év

Három részből áll: a karácsonyi és a
húsvéti ünnepkörből és az évközi idő-
ből. Az első kettőnek van egy bevezető,
előkészítő és egy befejező szakasza,
kicsengése, amelyek az ünnepet magát
körülveszik. Az ünnepkörök állandó és

mozgó ünnepekre oszthatók. Állandó
ünnepnek azt nevezzük, amely a polgári
naptárnak mindig ugyanarra a napjára
esik (pl. karácsony – mindig december
25-én). Változó vagy mozgó ünnepek-
ből áll a húsvéti ünnepkör. Tekintve,
hogy az ószövetségi húsvét a holdnap-
tárhoz igazodott és ezt a kereszténység
átvette, a húsvéti ünnepe évről évre a ta-
vaszi holdtöltét követő vasárnapra esik.
Ez március 22. és április 25. között bár-
melyik nap lehet. A húsvéti előkészület
időpontját ennek megfelelően az ünne-
p-től visszafelé, míg a napokt előre szá-
molva állapítják meg.

Ilyen nehézségek sokkal kisebb mé-
rtékben adódnak az egyházi év kezdetén.
Az egyházi év ui. november utolsó na-
pához legközelebb eső vasárnap kezdő-
dik. Vele veszi kezdetét a karácsonyra
készülés ideje, az advent. Pár napos elto-
lódás itt is lehetséges, amennyire novem-
ber 30-a a hét bármelyik napjára eshet,
így a legközelebbi vasárnap lehet előtte,
vagy utána. A karácsonyi előkészület az
advent, négy hétre terjed, de december
24-én mindenképpen befejeződik.

Karácsony 8 napon át (októva) ün-
nepli az Egyház. A 8. nap Szűz Mária,
Isten Anyja ünnepe – újév. Ezt követi ja-
nuár 6-a, vízkereszt, Urunk megjelenésé-
nek ünnepe (háromkirályok). A karácso-
nyi időt a rákövetkező vasárnap „Urunk
megkeresztelkedése” rekeszti be.

De térjünk vissza a mozgó ünnepe-
re, illetve húsvétra, amely a húsvéti
idő minden további ünnepét meghatá-
rozza. Visszafelé számítva az ünnepet
megelőzi a nagyfél, amely virágvasár-
nappal kezdődik és nagyszűrtörtőn,
nagypénteken, nagyszombaton éri el
tetőpontját. Előtte 5 hétig tart a húsvé-
ti előkészület, a nagyböjt. A böjt első
vasárnapját megelőző szerda – hamva-
zószerda – a nagyböjt kezdete. A ka-
rácsonyi idő befejezése és a nagyböjt
kezdeté közötti időszak az „évközi idő”-
nek része, amely pünkösd után, Szent-
háromság vasárnapjával folytatódik,
összesen 34 héten át. A karácsonyi idő
és a nagyböjti kezdet közti szakasz a
farsangolás ideje és ez a válasz a cím-
ben feltett kérdésre: ha ez az időszak a
korai tavaszi holdtölté miatt rövidebb,
akkor rövidebb a farsang is, ha később
kerül rá sor, akkor a farsang is hosz-
szabb lesz.

Húsvét ünnepét az Egyház 8 napon
át (októva) ünnepli, a húsvéti időt pedig
7 héten át. A közbeeső ünnepek: húsvét
után 40 napra „Urunk mennybemenete-
le” (áldozásütörtök) és 50 napra pün-
kösdvasárnap, Szentháromság vasárnap-
ja ugyan már az évközi időbe tartozik,
de a hét csütörtöke még a húsvéti idő
függvénye, „Űrnapija” Krisztus testének
és vérének ünnepe.

Az évközi idő ünnepei többnyire
állandó ünnepek, azaz minden évben
azonos naptári napon ünnepeljük őket.
Említsük meg a legfontosabb Mária-ün-
nepeket: Szeplolelen Fogantatás decem-
ber 8., Nagyboldogasszony (Szűz Mária
mennybemenetele) augusztus 15., és már
említettük Szűz Mária, Krisztus Anyja
(újév). A szentek kiemelt ünnepei közül
a legjelentősebbek: Szent Péter és Pál
apostolok ünnepe június 29., Szent Ist-
ván király ünnepe augusztus 20. és min-
denszentek november 1.

Ennyi mindenesetre elég ahhoz, hogy
ha valaki tovább is részleteket szeretne
tudni, megkeresse az idevonatkozó iro-
dalomban, az Interneten, vagy feltegye
a kérdést az ÉLETÜNK-nek. Minden-
esetre remélem, hogy az ünneplésnek
és egyáltalán az egyházi évnek a leg-
belsőbb, legszemélyesebb célját minden-
denki megértette: a kapcsolat Isten és
közöttünk járjon át bennünket, hogy rá-
ébredjünk, nincs fontosabb feladatunk,
mint hogy belőle éljünk és másnak is
adjunk belőle.

Frank Miklós

IMASZÁNDÉKOK

Februárna

I.

**Általános szándék: Hogy az Egy-
ház pásztoraai tanításukban és Isten
népének tett szolgálataukban legyenek
mindig tanulóknak a Szentlélek te-
vékenységére.**

*Keresztény egységünknek és közössé-
günknek alapvető eleme az, hogy hívek-
ként elökélten, őszintén, józամul enge-
delmeskedjünk püspökeinknek Ennek a
magatartásnak belső meggyőződésből
kell születnie és erősödni. – E havi
szándékunk azonban nem erről szól,
hanem arról, hogy a püspökök mindig
tanulókony engedelmességgel figyeljék
és kövessék a Szentlélek (nem külső ta-
pasztalattal, hanem belső megvilágoso-
dással megismerhető) tevékenységét és
irányítását.*

*A püspökök, ugyanúgy, mint mi vala-
mennyien, Isten népet alkotják. Kutat-
niuk, érzékelniük, követniük kell Isten
szavát. Ők is, állapotuknál fogva, embe-
ri lények és bűnre hajlanak; a püspökök
szentes nem csepegteti beléjük ellen-
állhatatlanul a keresztény erényeket; Ők
is arra hivatottak, hogy naponta keres-
sék és meglássák Isten rájuk vonatkozó
akarátát, és kérjék a megvalósításhoz
szükséges, Istenből eredő erőt.*

2003. október 16-án II. János Pál
pápa szinódus utáni apostoli buzdítást
adott ki „Pastores gregis” kezdettel.
A 13. pont témáját röviden ő maga így
foglalta össze: „Lehetetlen mások szol-
gójának lenni, ha valaki először nem Isten
szolgája.” A püspöki szolgálat több
elemét foglalja össze ez a pont.

*Most azt kéri tőlünk a Szentatyja,
hogy imádkozzunk püspökeinkért (el-
sősorban, de persze nem kizárólag,
saját országunk püspöki karának tagja-
iért): az előttük álló mindennapos fel-
adatokhoz éppen úgy, mint a nehéz és
bonyolult kihívásokhoz, kapják meg a
Szentlélek világosságát; valósítsák meg
magukban a krisztusi „kalibert”, a tö-
kéletes férfit. (Imádságunkban a Szent-
lélek talán minket is rávevett arra, hogy
kérm tudjuk fapásztorainkat azokat a
konkrét kegyelmeket, amelyekre szüksé-
gük van.) Gondoljunk arra is, hogy a
püspököknek, ugyanúgy mint nekünk,
különféle utak állnak rendelkezésük-
re Isten akaratának felismeréséhez: a
személyes ima, az igeliturgia, az eucha-
risztikus közösség, az imaórák liturgi-
ája, kapcsolataik híveikkel és munka-
társaikkal, találkozás a szegényekkel, a
történelmi események, meglepő hétköz-
nap dolgok stb.*

*Őszinte szeretettel és gyermeki ra-
gaszkodással kérjük püspökeink száma-
ra az Isten iránti lelkipásztori enged-
elmesség kegyelmét!*

II.

**Missziós szándék: Hogy az Egy-
ház Afrikában megfelelő utakat és
eszközöket találjon ahhoz, hogy ha-
tékonan előmozdítsa a kiengeszte-
lődést, az igazságosságot és a békét,
a püspöki szinódus Afrikát szolgáló
II. külön gyűlésének útmutatásai
szerint.**

1994. április–májusban szentelte a
püspökök szinódusa első külön gyűlését
Afrika Egyházának szolgálatára erről a
témáról: „Az Egyház Afrikában és evan-
gelizáló küldetése a 2000-es év körül:
»Tanúim leszek.« (ApCsel 1,8.)” A má-
sodik szinódusi ülést ugyancsak II. Já-
nos Pál jelentette be, de utóárá maradt
a 2008-as levelezése az általa meghatá-
rozott témáról: „Az Egyház Afrikában,
a kiengesztelődés, az igazságosság és a
béke szolgálatában. »Ti vagytok a föld
sója... Ti vagytok a világ világossága.«
(Mt 5,13.14.)”

(Folytatás a 4. oldalon)

FELVIDÉKI HELYZETKÉP

„Minden nagyon szép, minden nagyon jó, mindennel meg vagyunk elégedve.” Röviden így lehetne összefoglalni – Ferenc József szavainak szellemében – a Szlovák Püspökkari Konferencia szövegírójének a felvidéki magyar katolikusok helyzetét problémamentesen beállító nyilatkozatát.

A Szlovákiában élő magyar nemzetiségű hívekről nagyon jól gondoskodnak – így reagált Jozef Kováčik, a Szlovák Püspökkari Konferencia szövegíróje Csáky Pál azon kijelentésére, miszerint Szlovákiában magyar nemzetiségű püspököknek is kellene működnie. „Csáky úr ismét átlépte azokat a határokat, amelyeket egy politikai párt elnökének tiszteletben kellene tartania” – mondta a szövegíró.

Kováčik szerint a Szlovákiai Katolikus Egyház álláspontja változatlan. Szerinte a magyar híveknek vannak olyan püspökeik, akik törődnek lelkipásztori ellátásukkal és folyékonyan beszélnek magyarul. Több egyházmegyében vannak helynökök is, akik szintén foglalkoznak velük – mondotta. Csáky Pál a SITA hírügynökségnek adott interjújában elmondta, hogy magyar anyanyelvű, alkalmas embereket kellene kinevezni, hogy a magyar hívek pasztorációjával foglalkozzanak. Ez meggyőzően mutatná, hogy a Szlovákiai Katolikus Egyház gondol ezekre az emberekre is – jelentette ki Csáky. Szerinte a helynökök kinevezésével néhány püspökség területén már bizonyos mértékig elfogadható megoldások születtek, a Pozsonyi és Nagyszombati Egyházmegyékben azonban semmilyen előrelépés nem történt, a nyitraiban pedig neveléses és elfogadhatatlan megoldást választottak.

Csáky Pál a szlovákiai egyházmegyék 2008-ban megvalósult felosztását is bírálta, amely szerinte nacionalista ihletettségű volt. A felosztást Kováčik szerint ember szíve vágyakozik. Jelmondatunk: Jézus nyomába lépve mindjobban éljük meg keresztény életünket. Frankfurtból Tel Avivba repültünk, innét utunk Galileába vezetett a Kármel hegyére, hogy a Szűzanya oltalma alatt járassuk utunkat. Illés prófétával mi is barlagjából a Földközi-tengerre nézhettünk. Következett Názáret városa, az Angyali üzenet bazilikája, Szűz Mára és Szent József háza visszavitt üdvösségünk kezdetéhez, ahol az Isten Fia emberré lett, Mária Igenjében mi is mindig benne akarunk lenni. A Nyolc Boldogság hegyén Urunk Jézus jelenléte a szentmisében összekötött mindazokkal, akiket a szívünkben hordunk. A Galileai-tó csodálatos látványa gyönyörködtetett bennünket; bárkával mentünk át a másik partra a csodálatos halfogásra és a vihar lecsendesítésére emlékezve. Majd a Jordán partján megújítottuk keresztelési fogadalmunkat. A Tábor hegyén

(Felvidék Ma nyomán)

A PÁPA 2009-ES UTAZÁSAI

XVI. Benedek pápa 2009-ben három külföldi utat tervez: március 17-től 23-ig Kamerunba és Angolába látogat. Szentföldi útját májusra vagy őszre tervezik, a végleges időpontot később hozzák nyilvánosságra. Valószínű, hogy a pápa egy közép-európai országot is felkeres jövőre – írja a Kathpress. Lehetséges úticélok Szlovákiát, Romániát, illetve Csehországot jelölték meg. A korábban emlegetett berlini útra 2009-ben valószínűleg nem kerül sor.

Ami a pápa olaszországi útjait illeti: a Szentatya május 24-én ellátogat a montecassinói bencés apátságba. Június 21-én a pugliai San Giovanni Rotondóba utazik, szeptember 6-án pedig az umbriai Viterbo és Bagnoregio hívei várják lelkipásztori látogatásra.

PAPKÉNT, EMBERKÉNT A KATONÁK KÖZÖTT

Bíró László tábori püspök beiktatása

Ünnepi szentmise keretében iktatták be hivatalába Bíró László tábori püspököt január 9-én a Szent István-bazilikában. A szentmisén jelen voltak Erdő Péter és Paskai László bíborosok, Juliusz Janusz apostoli nuncius, Majnek Antal munkácsi megyéspüspök, a Magyar Katolikus Püspöki Konferencia tagjai, valamint a Honvédelmi Minisztérium és a Magyar Honvédség magas rangú képviselői.

A szentmise elején Juliusz Janusz apostoli nuncius felolvasta XVI. Benedek pápa bulláját, amelyben a Szentatya Magyarország katonai ordináriusává nevezi ki Bíró László püspököt. A bulla felolvasása és a nuncius köszöntője után a Magyar Katolikus Püspöki Konferencia nevében Erdő Péter bíboros köszöntötte az új tábori püspököt.

Homíliájában a bíboros kiemelte: „A tábori lelkészek személyében is Krisztus akar szólni az emberekhez, Ő akarja tanítani, erősíteni, az éltszentségre vezetni őket. Bármilyen nagyok érezzük is ezt a feladatot, bármilyen távoliak is sokszor a katonáskodás körülményei (...), ott a helyünk a katonák mellett is, mert Jézus mindenkihez szól, mindenkit hív magához.” A primás ehhez a nemes szolgálathoz kérte Isten áldását Bíró László püspök számára, aki, mint mondta, „kalocsa-kecskeméti segédpüspökként és a Központi Papevvelő Intézet rektoraként sok éven át tanúságot tett lelkipásztori szeretetéről; a családok lelkipásztori gondozásában végzett, és reméljük, a jövőben is ugyanilyen lelkes-

déssel folytatódó munkájával méltán vívta ki sokak elismerését.”

A szentmise végén Fűredi Károly, a Honvédelmi Minisztérium szakállamtitkára személyes szavakkal köszöntötte az újonnan beiktatott tábori püspököt. A cs-

ládok felügyelésének fontosságát hangsúlyozta, különösen a katonák esetében, ahol a családtagok sokszor hónapokig távol vannak egymástól. Biztosította a püspököt, hogy a honvédelmi tárca minden személyi és tárgyi eszközt meg fog adni szolgálata elvégzéséhez. Ezt követően Lakner Pál dandár-

tábomok, protestáns tábori püspök és Berta Tibor, a tábori lelkészség általános helynöke köszöntötte a püspököt.

Bíró László köszönetet mondott Istennek, aki a papi szolgálatra meghívta, és mindazoknak, akikről eddigi papi és püspöki szolgálatában segítséget, új feladatokhoz pedig bizalmat kapott. Új szolgálatával kapcsolatban a püspök így fogalmazott: „A karácsonyi időben arra emlékezünk, hogy Isten – Fia, Jézus Krisztus által – egészen közel jött az emberhez. Krisztuskövető emberként ebben az új szolgálatomban az a feladatom, hogy én is közel kerüljek a rám bízott emberekhez, a Magyar Honvédség katonáihoz és a tábori lelkészekhez. Katolikus tábori püspökként szeretnék emberként jelen lenni a katonák között; emberként és emberi munkával a Magyar Honvédség hazánkért végzett szolgálatában. Jézus közel jött az emberhez, olyannyira, hogy családban született meg. A családi élet értékét és fontosságát szeretném ezen az új szolgálati helyemen is hirdetni, megőrzését és megővését segíteni és támogatni, folytatva ezzel a Katolikus Tábori Püspökség eddigi ilyen irányú tevékenységét.”

A szertartáson megjelent Havril András vezérrezdes, a Honvéd Vezérkar főnöke, Mikita János altábornagy, a vezérkar főnök helyettese és Tömböl László altábornagy, a Magyar Honvédség Összhaderőnemi Parancsnokságának parancsnoka, valamint Balassa János, Magyarország kinevezett szentszéki nagykövete is.

Magyar Kurír

NYOLC NAP A SZENTFÖLDÖN

Dél-Németországból, a Freiburgi, Speyeri és Trieri Egyházmegyéből indult a 35 főnyi zarándokcsoporthoz a Szentföldre november második felében. Mindazon szent helyekre eljutottunk, ahová minden hívő ember szíve vágyakozik. Jelmondatunk: Jézus nyomába lépve mindjobban éljük meg keresztény életünket. Frankfurtból Tel Avivba repültünk, innét utunk Galileába vezetett a Kármel hegyére, hogy a Szűzanya oltalma alatt járassuk utunkat. Illés prófétával mi is barlagjából a Földközi-tengerre nézhettünk. Következett Názáret városa, az Angyali üzenet bazilikája, Szűz Mára és Szent József háza visszavitt üdvösségünk kezdetéhez, ahol az Isten Fia emberré lett, Mária Igenjében mi is mindig benne akarunk lenni. A Nyolc Boldogság hegyén Urunk Jézus jelenléte a szentmisében összekötött mindazokkal, akiket a szívünkben hordunk. A Galileai-tó csodálatos látványa gyönyörködtetett bennünket; bárkával mentünk át a másik partra a csodálatos halfogásra és a vihar lecsendesítésére emlékezve. Majd a Jordán partján megújítottuk keresztelési fogadalmunkat. A Tábor hegyén

Urunk színváltozása tette „fényessé, ragyogóvá” szentmisénket.

Aztán Judeába utaztunk és Jeruzsálem városában töltöttünk négy éjszakát. Innét zarándokoltunk Betlehembe, a Születés bazilikájába. Ezután Ain Karimba, a Találkozás házába, ahová Mária sietve ment Erzsébethez.

Krisztus Király vasárnapját Jeruzsálemben ünnepeztük, megdicsőült Urunkat, aki szolgálóni jött a kicsiket, betegeket...

Sorra vettük a szent helyeket, az Utolsó vacsora terméből indulva, a Getszemáni-bazilikába, ahol Urunk kezeibe ajánlottuk jövőnket. A keresztutat járva a Szentír-bazilikába jutottunk, itt mutattuk be az ünnepi szentmisét. Mind a Golgotán, mind a többi szent helyen el tudtuk végezni az „egyéni kis liturgiánkat”. Isten jóságában megerősödünk. Az utolsó napon, a programnak megfelelően a Holt-tengerhez és a sivatagba mentünk. Fűrödtünk a tengerben, amikor itthon már havazott.

Példás fegyelmezetten vettek részt testvéreink a zarándoklaton, ami könnyített a sokszor nehéz körülményeken.

Szabó József, Karlsruhe

Németországi magyar zarándokok a Szent Sír-bazilikánál

BOLDOG SÁRA TESTVÉR TEMPLOMA

Urunk színváltozása és Boldog Sal-kaházi Sára tiszteletére december 27-én Erdő Péter bíboros felszentelte a főváros legújabb templomát Újpalotán. A szentmisét az esztergom–budapesti érsek közösen mutatta be Babel Balázs kalocsa-kecskeméti érsekkel, Udvardy György és Székely János esztergom–budapesti segédpüspökökkel, valamint az egyházmegye papságával.

A dunajvárosi lakótelephez hasonlóan – ahol novemberben szentelték fel a Krisztus Király-templomot – annak idején az újpalotai lakótelepet is templom nélkül tervezték. Ma mintegy 40 000 ember él itt. A templom építésének igénye 35 éve fogalmazódott meg. Az elmúlt 15 esztendőben a művelődési központban tartották a szentmiséket. Az önkormányzat 2006-ban telket adományozott a templom építéséhez, és még abban az évben december 20-án sor került az alapkövetéltre. A Pattogós és a Szerencs utca találkozásánál épült templom a lakótelep mértani középpontjában áll.

Az oltárba Szent Bonifác és Szent Kelemen egy-egy ereklyéje került, a szentélyben található ereklyetartóban pedig Sára testvér vezeklőövét helyezték el. A mozaik oltárkép – amelynek egyelőre vázlatát látható, és amelyet Puskás László görög katolikus pap, festőművész készített – Urunk színváltozását jeleníti meg.

A templomban közel 500 személy fér el, s 300 ülőhely van. A hittanterem, a közösségi terem és az atleptom mellett urnatemető is készül. □

Gyermeknek

A BETEGEK IS FONTOSAK

Voltatok már betegek? Úgye milyen rossz volt? Feküdni kellett egész nap, nem mehettek ki a lakásból. Egy idő után már nemcsak társaitok hiányoztak nagyon, hanem még az iskola is – pedig hányszor gondoltatok korábban arra, hogy de jó lenne inkább otthon heverészni, mint iskolába menni.

Azért mindig van valami jó is a betegségben. Ilyenkor ti vagytok a központban, körülöttetek forog egy kicsit a világ. Jönnek a látogatók, oldják az unalmat. Kedvenc ételeiteket kápijátok, ha csak nem kell éppen böjtölni a betegség miatt. Szóval egyre csak szeretnek, szeretnek benneteket. Ha pedig komoly a betegség, aggodnák értetek. Ebből megtudhatjátok, hogy mennyire fontosak vagytok szüleiteknek, nagyszüleiteknek, barátaitoknak. De nem-

csak nekik. A nagyobb közösségnek, az Egyháznak is.

Minden év február 11-én egy egész napot szentel a betegeknek az Egyház, ez a Betegek Világnapja. Tudjátok-e, hogy miért éppen ezt a napot? Azért, mert 1858-ban február 11-én jelent meg először a Szűzanya Lourdes-ban a kis Bernadettnek, akiből később apáca lett. S aki bizony igencsak beteges volt. A Szűzanya boldogságot ígért neki, de hozzátette, hogy nem ezen a világon. Bernadett azóta már boldogul el abban az országban, ahol nincs és soha nem is lesz betegség. Szentéavatásán kívül nagy bizonyítéka ennek a földön maradt teste. Úgy pihen az üvegkoporsóban, olyan szépen, mintha soha nem lett volna beteg. Mintha csak élne...

De hiszen él is, csak nem itt, hanem a mennyországban. **András bácsi**

Fiataloknak

KELJ FÖL ÉS JÁRJ!

Talán volt már hasonló élményünk: találkozunk egy rég nem látott ismerőssel, egy kedves barátunkkal, majd leülünk egy csésze kávé mellé és beszélgetünk. Hosszan, alaposan, felidézve az elmúlt eseményeket... A beszélgetés befejeztével, miután újra elbúcsúztunk egymástól, egy rendkívüli érzés támad bennünk: mennivel könnyebb így, hogy beszélni tudtunk valakivel, aki figyelt ránk, aki megpróbált megérteni, aki vigasztalt, bátorított, aki velem együtt tudott szomorkodni vagy éppen örvendezni az elmúlt évek eseményei hallatán. Sajnos az ilyen boldogító találkozások elég ritkák az ember életében, de talán éppen ezért emlékeztetéseik és fontosak. Annyira, hogy nagyon sokszor az az érzésünk, hogy nem csupán egy emberi, kellemes, boldogító találkozásban volt részünk, hanem valahol, valamilyen módon Istennel találkoztunk. Túlzás ez? Csak képzeltetés lenne azt hinni, hogy barátaink, ismerőseink irántunk tanúsított jóság, figyelmesség-

ge nem Isten végtelen jóságából és irgalmasságából fakad?

Jézus szavai: „Gyertek hozzám mindnyájan, akik elfáradtatok, s az élet terhére hordoztatok – én megkönnyítélek titeket.” – felszólítás, meghívás arra, hogy ilyen felemelő találkozásokban legyen részünk. A 7. évközi vasárnap Evangéliumában (Mk 2,1-12) szereplő béna ember nem tudta saját erejéből megtenni ezt az első, döntő lépést... De milyen csodálatos, hogy voltak mellette valódi, igaz barátai, segítők, akik figyelték rá, akik aggódtak érte, akik felemelték. A béna és hordozói együtt tettek eleget Jézus hívásának. Hite, hitük hozott gyógyulást, új reményt és lehetőséget... „Fiam, bűneid bocsánatot nyertek... Kelj föl és járj.” – Jézus feloldozó szavai gyógyítanak lelket és testet egyaránt. Nem üres szavak, csevegés, hanem szavak, amik erőt adnak... Erőt talpra állni, terhet hordozni, sőt ezután másokra is figyelni, akár mások terhére is cipelni.

Pál atya

IMASZÁNDÉKOK

(Folytatás a 2. oldalról)

Az Egyház helyzete Afrikában megkezdésén kedvező: 2004-es statisztikák szerint majdnem 150 millió katolikus, 630 püspök, húsz ezer felelős egyházmegye és tízezer felelős szerzetes pap, nyolcezer szerzetes testvér, majdnem hatvan ezer Istennek szentelt nő, 380 ezer katekéta. Egyre növekvő számú afrikai misszionárius működik más világrészekben. Mondhatnánk: a gondviselő Isten sok munkát bízott meg a nagyon kényes és nehéz feladatok vállalására.

Afrika igen kényes, feszült helyzetben él, amelyre a kereszténység egyre elmélyülő és erősödő evangelizálással tud és hivatott jótékony befolyást gyakorolni. Isten Királysága, a szeretet Királysága, amely Jézus Krisztusban állandóan érkezik közeink, kiengesztelődést, igazságosságot és békét hoz: „Isten Királysága... igazságosság, béke és öröm a Szentlélekben.” (Róm 4,17.) Afrika népei fölött viszont sötét felhők gomolyognak, és viharok tombolnak: gyűlölet, megosztottság, háborúk, globalizálódás; törzsi viszályok, kegyetlen belpolitikai elnyomás, külső hatalmak kizipolózó és fojtogató rátelepedése. Vonatkozó információk és képek bőségesen érnek bennünket; ezek segítségével igyekezzünk látni, átérzeni az afrikai valóságot.

Ilyen helyzetben, az afrikaiak számára talán különösen is, Krisztus Egyháza a Család: családegyház (kicsiben) és Család-Egyház (nagyban). Képlén hordja az élet Igéjét és Kenyerét, a szeretet Igéjét és Kenyerét. „Ti mind testvérek (fivérek és nővérek) vagytok.” (Mt 23,8.) Egymás testvérei a személyek, a népek testvéri népek, és valamennyien testvérei az egész hatalmas és gyönyörű teremtett világnak. – Ilyen tekintetben éljem át minél mélyebben, hogy – én is, mi is, meg afrikai testvéreim is, az egész afrikai közösség is – állandóan magunkban hordjuk a keresztiség meg a bérmlás jegyét: az forraszt össze bennünket egyetlen nagy titokzatos közösséggé.

Mi, magyarok vigasztalhatjuk magunkat azzal, hogy nem sok közvetlen közünk van az afrikai családok és társadalmak kegyetlen problémáihoz. De inkább azzal vigasztaljuk magunkat, magyar keresztények, hogy Krisztusban és az Ő Egyházában, ebben a világot átfogó nagy Családban, Megváltónk és Főnk nyitottságával, szeretetével, vágyaival, kegyelmi sugárzásával átkaroljuk, személyes ismeretések nélkül is, afrikai testvéreinket és nővéreinket, hogy ők maguk is az egymás közötti kiengesztelődés, igazságosság és béke kiapadhatatlan forrásaiként kapcsolódjanak egymáshoz és egész nagy világrészükhöz.

Nagy Ferenc SJ

A BIZALOM ZARÁNDOKÚTJÁN

Brüsszelen és Pécsen át – Taizébe

Brüsszelen 2008. december 29-től január 2-ig megrendezett taizéi találkozó mintegy 320 magyar fiatal vett részt. Jelen volt Nobilis Mária, a Székesfehérvári Egyházmegye ifjúsági referense is, akit a Magyar Kurír munkatársa belgiumi élményeiről kérdezett.

– *Mi a Kenyai levél aktualitása, üzenete a fiataloknak?*

– A Kenyai levél alap gondolata, hogy a világ fejlődése közepette a gondok növekedését is megtapasztaljuk, s ez arra indít bennünket, hogy újragondoljuk életünk forrásait. A levél azokat az embereket állítja elének példának, akik megteszik a maguk kicsi feladatát, sokszor hősiessé cselekszenek környezetükért és kitartanak a reménységben. Az évtizedek óta Afrikában élő taizéi testvérek sok ilyen emberrel találkoztak – elsősorban a szegények között –, különösen asszonyokkal, nőekkel, akik sokszor hősiessé lépéseket tesznek meg családjukért. Alois testvér azt mondja: a fejletlen nevezett országokban is mindannyiunk számára az az igazi kérdés, hogy mi az életünk forrása. Az életkedv elvesztése, a bizonytalanság növekedése mögött ott áll a hit meggyengülése. Olyan egyszerű lépések, mint önmagunk elfogadása, a bizonytalanság elhagyása, a közösségvállalás, egymás támogatása, a szolidaritás konkrét tettei lehetnek annak az eszközei, hogy újra felfedezzük a föltámadt Krisztus erejét, és Ő Szentlélekkel megújíthassa a világot. Taizéi lelkületének alapjai az egyszerűség, a kiengesztelődés és a befogadás, és Alois testvér ebben a lelkületben arra biztat minden fiatal, hogy semmiképp ne mulassa el megtenni azt a keveset, amit megtehet.

– *Milyen programokon vehettek részt a fiatalok az imádságokon és a kiscsoportos beszélgetéseken kívül?*

– Az imádságok végén Alois testvér illetve más testvérek a közösségből a Kenyai levél gondolatait fejtették ki, különös tekintettel Európára. Fontosak voltak a plebániákön délelőttökönként tartott kiscsoportos beszélgetések is, hiszen a fiatalok ott dolgozták fel a levél gondolatait. Ezenkívül délutánonként sok helyütt tartottak műhelyeket, amelyek között több különösen izgalmas volt. Például egy jezsuita atya a Saint Michel-katedrálisban „Isten keresése nem a világból való menekülés” címmel arról beszélt, hogy ebben a világban kell kereszténynek lennünk, s hogy mit jelent a világban való létünk, mint a hit megéltésének a helye. Több olyan műhely is volt, ahol a környezeti, teremtésvédelmi kérdések is előtérbe kerültek, például egy gyakorlatias beszélgetésben az egyszerűségről és arról, hogy mit jelent ez a világ iránti felelősségünk szempontjából. Nagyon érdekes volt az a műhely,

amelyben az Európai Unió intézményeiben dolgozó keresztény fiatalok egy csoportja végigvezette az érdeklődőket az EU-negyedben, keresztény szemmel mutatva be az EU intézményeinek működését, és azt is, hogy ebben a világban, ebben a környezetben ők hogyan próbálják életté váltani a hitüket.

– *Hogyan fogadták a fiatalok a poznaui találkozó bejelentését?*

– Természetesen nagy ovációval fogadták, ami nem csoda, hiszen a jelenlévő negyven ezer fiatalból kilencezer lengyel volt, akik nyilván erre is számítva jöttek el, sőt ott volt a poznaui érsek, Stanisław Gądecki és több lengyel püspök is. Úgy éreztük, hogy a kelet-kö-

Csoportok megbeszélése a katedrálisban

zép-európai fiatalok különösen lelkesek voltak, ami érthető, hiszen az elmúlt két évben Nyugat-Európában volt a találkozó, Genfben és Brüsszelen, és most már „ideje”, hogy a mi közelünkben legyen. Azt hiszem, kicsit más a kelet-közép-európai találkozó hangulata, ezeknek talán sajátos ize van... Természetesen a magyar fiatalok is örültek, mert Pozna hozzánk közelebb van, és így reméljük, hogy több magyar fiatal tud majd eljutni oda.

– *Bejelentették a pécsi találkozót is?*

– Alois testvér nemcsak a poznaui találkozót jelentette be, hanem felsorolta az év többi taizéi programját is. Májusban Vilniusban és Sevillában, októberben pedig Stuttgartban és Pécsen lesz regionális találkozó. Az év végi poznaui találkozó után, 2010 februárjában Manilában tartanak világtalálkozót. A magyar fiatalok közül sokan várják már az őszi pécsi regionális találkozót. A Pécsi Egyházmegye felkérésére a Taizéi Közösség a különböző felekezeti pécsi egyház-közösségek fiataljaival szeretné megszervezni a Bizalom Zarándokútjának ezt az állomását, nemcsak a magyarországi, hanem a környező országokból érkező fiataloknak is. A tervek szerint nagyjából 1500 fiatal fogadására számítanak, akiket pécsi családok látnának vendégül otthonaikban. Minden találkozóknak megvan az a lehetséges hatása, hogy segíti felpozícióba a helyi egyházi életet, a közösségek egymásra találását, aktivitását. A szervezők azt remélik, hogy ez Pécsen is így történik majd. Erről is beszélgettünk Alois testvérral, aki megerősítette, hogy szívesen jön ő maga is újra Magyarországra.

– *Számokra személyesen mi jelentette a legnagyobb élmény?*

– Azt hiszem, egyértelműen az Alois testvérral való rövid találkozás és személyes beszélgetés. Papp Zoltán atyával, az Esztergom-Budapesti Főegyházmegye ifjúsági referensével, valamint a taizéi András testvérral három mentünk oda hozzá. Amikor meglátott, rögtön odahívott és leültetett minket. Pár percet beszélgettünk vele, nagyon közvetlen és személyes volt. Valahogy úgy éreztem, az egész taizéi lelkület, Roger testvér öröksége ott van a tekintetében.

Horánszky Anna

Brüsszel jelképe, az Atomium előtt

Floridai levél

CUKORNÁD –
NÁDCUKOR

Petőfi kedvére való táj. Amerre a szem ellát pusztaság. A látóhatárt kutató szem nem ütözik semmibe. Csak a gémeskút hiányzik.

Dél-Floridában, a hatalmas Okeecho-bee-tó környékén van az Egyesült Államok legnagyobb cukornádtermesztő- és feldolgozó cégei közé tartozó United States Sugar Corporation óriási kiterjedésű birtoka. Kedvező időjárás esetén évi 700 000 tonna nádcukor kerül forgalomba az apró tasakoktól a hatalmas zsákokig, ládáig, mindig nyugtatóan a fogyasztót, a természetes édesítőből egy kávékanálnyi csupán 15 kalóriát tartalmaz. A cég központja, az Okeecho-bee-tó délnyugati partján fekvő Clowiston ideálisan csupán egy kórházzal, 60 mérföldre az Atlanti-óceántól és a Mexikói-öböltől. A 7000 lakosú, nyolcvanas években járó városokat egyik alapítójáról, Alonzo C. Clewis floridai bankárról nevezik el. A tóparti üdülőhelyeknek szánt település a múlt század húszas éveinek végétől a kukorikkal jegyezte el magát, és a gazdasági válságokból is kikeményezve joggal viseli az „Amerika legédesebb városa” jelzőt. (Igaz, egy texasi lepátla. Búszkén hirdeti, hogy az édes por nem akárhonnan, de Sugar Land-ből, Cukorszorból érkezik.)

Közismert nevén az U.S. Sugar a legmodernebb, és a természetvédelem szempontjából is a legfejlettebb módon gazdálkodik. Szórolapja közli, hogy 1700 alkalmazottja a legjobb munkakörülmények között dolgozik, biztonsága, szociális ellátottsága a legmagasabb igényekkel felel meg. A cég 120 mérföldes vasútvonalán 1100 vagon biztosítja a szállítást és köti össze a távolabbi közlekedési pontokkal. (A levágott, feldarabolt cukornád gyorsan romlik, így kezeznél kell vele a malomban.)

Cukormalom, Sugar mill. Csakhogy ez a malom nem akármilyen őrlő alkalmazottaság. Napi teljesítménye 42 000 tonna. A kapcsolt üzemszerűlegekkel ma a „világ legnagyobb ilyen együttese”. Az 1980-as évek óta Florida az USA legnagyobb nádcukortermelető állama. Az U.S.Sugar az Egyesült Államok évi cukorszükségletének 10%-át látja el. A cég szórolapja nyugtatja, a cukornád rendkívül természetbarát, nagyon kevés műtrágyát és rovarirtót szert igényel. Eddig tehát rendben volna minden. Vagy mégsem? Florida déli részét a hatalmas kiterjedésű mozaras, lápos nemzeti park, az Everglades, víziállatok, madarak paradicsoma borítja. Illetve, csak borította. A múlt század első évtizedeiben nekiestek és alaposan megcsontították. Tehenészetek, mezőgazdasági üzemek, nagy méretekben gondolkodó telekspekulánsok igényei szerint lefaragták. (Tegyük fel, ők még nem tudhatták, milyen, szinte jövétlen mértékben bontották meg a természet egyensúlyát.) Felismerve a „véteket” jelenleg az eredeti állapot, illetve a tönkrített egyensúly visszaállítása a cél. Érdekben Florida összedolgozik a központi kormányval, az érintett cégek illetékeseivel, a társaságokkal és a tulajdonosokkal. A tárgyalások folyamatban vannak. Florida igyekszik biztosítani a visszavásárlásához szükséges csillagászati összegeket, mialatt a szakemberek és természetbarátok aggódnak, nem futunk-e ki az időből? Megállítható-e, korrigálható-e a természet átalakításának pusztító hatása? Megmenthető-e, nemcsak Floridának, de világunknak és a határában alig felmérhető kincse?

Bitsky Ella, Sarasota

A VATIKÁN „TITKOS” LEVÉLTÁRA

A világ alighanem legtitkosabb levéltára a Vatikánban van. Immár 8 évszázada gyűjtik itt rendszeresen az Egyházra vonatkozó dokumentumokat. Korábbi időkben is őriznek az archívumban feljegyzéseket, de mivel ezek jó részét eredetileg még papirusztekercsekre írták, sokan úrrá lett az enyészet. A legrégebb fennmaradt dokumentum a „Liber Diurnus Romanorum Pontificum”, ami lényegében a pápaválasztás, trónra emelés és az egyházfi temetésére vonatkozó korabeli rendelkezéseket foglalja össze, de kiter a püspökök hivatalbaiktatásának részleteire, valamint a kolostorok alapításának feltételeire is. A levéltár feltehetően kínesei között található Michelangelo feljegyzései a Szent Péter-bazilika építésével kapcsolatban, avagy a fiatalított Mozart vallásosságára vonatkozó dokumentum. Wolfgang Amadeus Mozart 13 éves korában apjával együtt előadókörúton járt Itáliában és már mint közismert csodagyerek meghívást kapott egy kórusmű előadására a Sixtusi-kaplnakba. Általános megjelölésre a fiatal zeneszerző a koncert után emlékeztetőt írt a darabot és ezt apja eljuttatta a Szentatyához. XIV. Kelemen pápa elismerésének kifejezésére magánkihallgatáson fogadta az ifjú muzsikust és az egyházi állam „Aranyarkatűs Rendjének” lovagjává avatta. A

reformációval kapcsolatban is bőven akad dokumentum a vatikáni levéltárban: megőrizték például X. Leó pápa dörgedelmes sorait, amelyben a kiközösítést is kilátásba helyezi Luther Márton számára. Ugyanabban a kötetben – egy 1521-ben kelt dokumentum – már a szakadár német szerzetes végleges kiközösítését is rögzíti. Az archívumban nap mint nap rendszeres kutatómunka folyik. A levéltár 55

A vatikáni levéltár egyik freskókkal díszített szobája

állandó alkalmazottja késszettel áll a kül- és belföldi érkező tudományos kutatók rendelkezésére. Egy pápai rendelkezés értelmében az archívumban őrzött anyag 1881 óta kutatható, de csupán olyan felsőfokú végzettséggel rendelkező személyek számára teszik hozzáférhetővé a felbecsülhetetlen értékű kulturális örökséget, akik egyetemi ajánlólevéllel érkeznek Ró-

mába. Feltétel még az is, hogy egy bizonyos témában egyszerre csak egy történész folytathat kutatásokat, nehogy összekeveredjenek a pótolhatatlan dokumentumok. Természetesen a helyhez méltó öltözködés is elvárás a levéltárba belépő kutatóktól, és azt is, hogy az épületen belül ne használják mobiltelefonjukat se. Más állami archívumokhoz hasonlóan a Vatikán is titkosítja friss dokumentumait és csak 70 esztendő lejárta után teszi hozzáférhetővé a kívülről érkező történészek előtt. Így idén már a XI. Piusz pápa utolsó évből származó valamennyi adat is kutathatóvá válik, de a világháború idejéből származó dokumentumok még zár alatt maradnak. Holott éppen ezek iránt nyilvánul meg a legnagyobb érdeklődés, mert Rolf Hochhuth német színdarabíró „A helytartó” című drámája óta reflektorfénybe került XII. Piusz pápa és a náci Németország kapcsolata. A levéltár körüli legendagyártás a Da Vinci kód című kalandregényvel bestseller íróvá avanzsált amerikai Dan Brown legújabb kötetével, az Illuminati című könyvvel folytatódott, amelyben a szerző nem kevesebbet állít, mint azt, hogy a Szent-szék légmentesen elzárta archívumába a kiváltottakat is csak úgy léphetnek be, hogy őket a fegyveres alkalmazottak külön erre a célra kifejlesztett oxigénpalackal látják el...

Vincze András

ÉV ELEJI
GONDOLATOK

Magyarország ma része a világ legfejlettebb ország-csoportjának, az OECD-nek. Az Európai Unió tagja. Több mint másfélszáz ország van nálunk sokkal, de sokkal rosszabb helyzetben. Ezek az országok maguk mögött hagyták azt a szörnyű szegénységet – ami még a múlt század elején itt kísértett Magyarországon is –, amikor csecsemők haltak éhen az anyjuk kebelén. Igaz történetet mesélek, a mi nagyanyánknak esett meg, 1919-ben. De az „Ígért Földjén,” Amerikában is akora éhínség volt még a Nagy Válság idején is, hogy Steinbeck egyik regényalakja, egy fiatalasszony, az éhségtől majd elájuló öregembert megszójtja, hogy éhen ne haljon... Sánta Ferenc elbeszélésének öregembere megkérte, hogy a büdöslyukbarlangba meghalni, hogy több emivaló maradjon a gyerekeknek...

Elszállt a gyors idő... Ma gyerekeink szinte fel se tudják fogni ezt a mély szegénységet. Már olyan „körbe” kerültünk, ahol a fogyasztói társadalom működik. Hajlamosak vagyunk a TV-ben a Föld más részein látott szegénységet a mesék világába utalni, öntudatlanul is. Az érdeklődő értelmiségiek olvashatnak arról, hogy a jövedelem-szóródás a világ legfejlettebb országaiban is nagy. A menedzserek Amerikában az átlagfizetés ötszázszorosát(!) keresik. A fejlett és fejlődő országok közötti különbség pedig elképesztő. Igencsak elgondolkodtató azonban, hogy nálunk is vannak széles társadalmi csoportok, amelyek újabb visszacsúszulnának a szegénységbe. Az erdélyi ferences árvaház történetét olvasgatva ugyancsak megérint a hihetetlen nagy jövedelemkülönbség léte régióinkban. Miért alakult így a világ??

És nem csak a betevő falatrol van szó. Még nem beszélünk a kiszolgáltatottság okozta nyomorúságról, ami az információ és mélyültetés hiánya eredményez. Nem csak kenyérről él az ember.

Miért van ez így? Nemrég hagytuk magunk mögött a karácsonyi vásárok túlekedését. A jelenlegi pénzügyi-gazdasági válság közepette is tapasztalható a pazarlás. Az elszabadult elvárások forradalma, a jövő felélése árán is. Minden megtesz a Reklám, a Nagy Kisérlet, hogy eladósodásra bírjon bennünket.

Európa felemelkedése a keresztény vallás eszmerendőszerűen gyökerezik. A hatalmas terméköbbletek teremtő kapitalizmus az egyéni felelősség, kezdeményező-készség, logika gyümölcse. A mi hitünk alapvetően az értelem tiszteletét nyugszik, a tudásalapú társadalom csak értelemmel hozható létre. De csak akkor, ha a hit egyéni tettei, a morális felelősséget a természet és társadalom iránt, a transzcendenciába, Istenbe vetett hitet nem lúgozzuk ki belőle. Az igazságosságnak és a méltányosságának érvényesíthetnie kell a társadalomban, különben alulmaradunk a világméretű versenyben. Pedig sokan fordítva képzik: el kell vetni minden erkölcsi szempontot a gazdasági mérlegelésnél. Ostoba felfogás: nincs természeti törvény erejével ható közgazdaságtan. Ez társadalomtudomány, amelynek számolnia kell az emberrel. Az ember test és lélek egysége, nem nélkülözheti a lelki táplálékot sem. Az Igazságot, és Igazságosságot. És a többi erényeket, köztük a méltányosságot.

Jézus Krisztus már születésének körülményeivel azonosult a szegényekkel. Ha nehezebbé válik a sorsunk, hozzá válunk hasonlónak. Mindez nem jelenti, hogy ne törekedjünk a helyzetünk javítására. Isten bízta ránk a feladatot, és megadta hozzá az értelmet. De nem csüggedhetünk el akkor se, ha önhibánkon kívül nehéz sorsa jutunk, mert Isten sohasem hagy el minket.

Botos Katalin

A SZENTATYA ÉVÉRTÉKELÉSE

(Folytatás az 1. oldalról)

fontosnak” nevezte: a közel-keleti térség több országában (Izrael, Palesztin Hatóság, Irán) közelgő, fontos választások során lehetőleg „olyan vezetők kerüljenek előtérbe, akik képesek határozott előrelépést elérni a békefolyamatban”.

A gázai válság kapcsán leszögezte: „a katonai opció nem megoldás, és az erőszak, bármely oldalról érkezzék is, bármilyen alakot öltön is, határozottan elítélendő”. El kell érni – a nemzetközi közösség meghatározó szerepvállalásával – a tüszünetet, majd új lendületet kell adni a béketárgyalásoknak, „lemondva a gyűlölködésről, a provokációkról és a fegyverek alkalmazásáról”. Ugyancsak támogatandó az Izrael és Szíria között megindult párbeszéd. (...)

Válságok Afrikától Grúziáig

A Szent-szék különös figyelemmel követi az afrikai kontinens eseményeit, mellyel kapcsolatban most elsősorban a szómáliai, a darfuri, a kongói menekült gyermekek helyzetét tette szóvá a pápa. (...) Latin-Amerika kivándorlói számára olyan törvényhozási lépéseket szorgalmazott, amelyek ugyan figyelembe veszik „a biztonság legitím követelményeit”, de egyben a személyek jogaikat is, elősegítve így a család egyesítést. XVI. Benedek pápa elismerően szölte egy térségbeli kormányok fellépését a legálitás helyreállítása érdekében, illetve a

kábítószerek-kereskedeleme és a korrupció elleni küzdelem jegyében. Az Egyház politikai beavatkozását sérelmezőknek szóló üzenetként értelmezhető azon megjegyzése, miszerint „a főpápaszék tudják, hogy az igazi társadalmi fejlődés érdekében az ő feladatuk a lelkiismeret megvilágítása, továbbá az evlági ügyekben bátor fellépésre képes, magukat a közjó szolgálatába állító világiak képzése”.

Grúzia vonatkozásában az EU diplomáciai erőfeszítéseinek köszönhetően aláírt augusztusi tüszüneti egyezményben foglalt minden vállalás teljesítését szorgalmazta a Szentatyá (nem utolsósorban a francia elnök erőfeszítéseinek gesztusértékű elismeréseként).

Főként a Szent-szék által egyébként még el nem ismert Koszovónak címzett figyelmeztetést szölte viszont azon pápai óhaj, mely „Szerbia és Koszovo népeinek” kiengesztelődését sürgette.

A szegénység ellen úgy lehet küzdeni, ha az emberiség testvériesébe válik – szögezte le XVI. Benedek az egész világ diplomatái előtt. A testvériséghez pedig közös értékek és ideálok kellene. Ezek pedig szükségszerűen az emberi személy méltóságában és a felelősséggel párosuló szabadságban gyökereznek, továbbá abban, hogy elismerik Isten helyét az emberek életében.

Érszegi Márk Aurél/MK

BIBLIAKUTATÓK A BIBLIÁRÓL

Az elmúlt esztendő Magyarországon a három történelmi keresztény egyház a Biblia éveként nyilvánította. A 2009-es ökumenikus imahét január 18-i nyitó istentisztelet egyúttal ennek lezárása is volt. Mintegy összefoglalóként közöljük a Magyar Kurír interjúját arról, hogy a bibliakutató számára mit jelent a Szentírás, amely hitének forrása, egyben kutatásának tárgya is. A kutatómunka, a részletek elemzése során nem veszít-e szem elől a lényegét, a Szentírás üzenetét?

Jakubinyi György
gyulafehérvári érsek:

Minden vallásnak van szent könyve. A vallástörténelem a vallásokkal és a vallások szent könyveivel foglalkozik. Eppen ezért a Bibliát is tanulmányozhatja akárki, hívő és hitetlen, bármilyen valláshoz tartozó ember, de katólikus szentírásstudósoknak csak a hívő embert tekintjük, mert éppen az a különbség a vallástörténész és a hittudós között, hogy a hittudós a hit alapján áll, Isten szavát tanulmányozza, és azt közvetíti embertársai felé, míg a vallástörténész egy-

szertien tudományos szempontból vizsgálja ugyanazt. A hittudós ugyan vallástörténész is, mert szükségünk van a tudományra, de itt nem állunk meg, hanem ezt a tudományt a hitünk alapján minden kör nyelvére lefordítjuk, minden kornak a kultúrájához alkalmazzuk. Ahogyan a II. Vatikáni Zsinat olyan szépen kifejtette: az Evangélium, az örömhír örök, de azt minden korban be kell ágyazni az adott kor kultúrájába – ez az inkulturáció.

A II. Vatikáni Zsinat a megtestesítéshez hasonlítja a Szentírást a Dei verbum kezdetű, az isteni kinyilatkoztatásról szóló zsinati konstitúcióban. A második isteni személy értünk emberrel lett, igaz Isten és igaz Ember. Ez azt jelenti, hogy Jézusnak volt anyanyelve, hazája, édesanyja, hazaszeretete, és megfelelő idő- és tér-koordinátákban született bele ebbe a világba a Szentlélek erejétől, a boldogságos Szűzanyától. Isten, de ember is. Jogunk van tudományos vitákat folytatni arról, hogy milyen nyelvjárásban beszélt az arám nyelvvel, milyen volt a szeme színe, milyen stílusa volt, és emberségében hogyan nyilatkozott meg.

Ugyanez áll – mondja a zsinat – a Szentírásra is. A Szentírás egyszerre Isten szava és ember szava is. Az emberi szóban testesül meg az isteni szó. Amikor a próféták, a szent írók megkapják az isteni kinyilatkoztatást, akkor azt átszűrjük saját anyanyelvükön, kultúrájukon, de az isteni megvilágosítás – és ezt nevezzük inspirációnak, a Szentlélek sugallatának – biztosítja azt, hogy hit és erkölcs terén tévedéstől mentesen mondják el emberileg, mondják ki a kimondhatatlan isteni szót. Eppen ezért jogos a vallástörténészeknek és a hívő hittudósoknak a tudományos munkájáért, ezért lehet vitatkozni arról, hogy Lukács evangélistának a stílusa más, mint Jánosé, vagy hogy Szofofónias próféta és Izaiás próféta nem azonos módon beszéli az ószövetségi héber nyelvet, lehet vitatkozni a korabeli beagyazásról, lehet vitatkozni azon, hogy a szentföldi, az egyiptomi vagy az asszír-babilóniai kultúra hogyan hat a zsidóságra, s lehet vitatkozni a kifejezésekről, de eddig tart a Biblia emberi része, eddig beszélhetünk az emberi szóról – ezzel foglalkozik a vallástörténész. Mivel azonban a Szentírás nemcsak emberi szó, hanem isteni szó is, az isteni szó megtestesülése – a hittudós a hite alapján elemzi és tanítja, hogy az emberi szó mögött milyen természetfölötti, isteni üzenet áll, és azt hogyan éljük meg korunkban, hétköznapjainkban.

Jutta Hausmann,
a budapesti Evangélikus Hittudományi Egyetem professzora:

Fiatalként átéltem egyfajta válságot, éppen azért, mert olyan környezetben

nőttem fel, ahol nagy hangsúlyt kapott, hogy a Biblia Isten szava, és azt úgy kell olvasni, ahogyan meg van írva. Amikor azután tanulmányaim során szembesültem azzal, hogy más olvasat, illetve elemzés is lehetséges, egyfajta krízist éltem át, de ebből ki tudtam lépni. Hálás vagyok, mert

most segíteni tudok hallgatóimnak, akik hasonló helyzetben hozzám fordulnak. Saját tapasztalatomból mondhatom, hogy az ó- és újszövetségi szövegek tudományos szempontú elemzése inkább segít, nem pedig akadályoz a hitben való elmélyedésben. Ha komolyan veszem

azt, hogy vallási forrásokról van szó, olyan szövegekről, amelyek arról akartak közölni valamit, hogy milyen a kapcsolatunk az élő Istennel, és mennyire sokrétű ez a kapcsolat, akkor a történeti, tudományos módszerrel való vizsgálódás során is az kerül az előtérbe, hogy mi annak a szövegnek a szándéka, mit is akart velünk közölni az írója. Én azt látom, és ezt adom át tanítványaimnak is, hogy itt nem egyszerűen egy történeti könyvről van szó, hanem olyan szövegről, amelyen keresztül maga Isten szól hozzánk.

Benyik György,
a Szegedi Hittudományi Főiskola tanszékvezetője:

Ez a kérdés ma valóban aktuális, de csak a XX. századtól kezdve, ahogy a bibliatudományban az úgynevezett történetkritikai kutatás túlsúlyba került, legalábbis Európában, és ennek következtében többet foglalkoztak a Szentírás szövegének keletkezésével, mint az üzenetével. Szerencsére ez a szélsőséges irányzat lecsengőben van, és ma már többet foglalkozunk az üzenettel.

Számomra a Biblia, elsősorban is a Biblia szívet adó imádságok mindig egy spirituális erőforrást jelentenek. A kutatói munka annyiban jelent többletet számomra, hogy talán pontosabban tudom azt, milyen történelmi és milyen élet-helyzetben születtek ezek az imádságok. A történelem gyakorta ismétli önmagát, az ember a saját életében gyakran hasonló helyzeteket is megél, mint amit a Bibliában olvas, és akkor már könnyebben fordul ezekhez a szövegekhez.

Tanítványaimnak is elmondom, mert magam is így tapasztalom, hogy a Biblia nem egyszeri olvasásra való. Az olvasott szöveg mindig ugyanaz, de az olvasó ember, ahogy öregszik, egyre inkább mást fedez föl benne, hiszen közben felnövekszik és éretté válik azoknak a szövegeknek az olvasására, amit használ. Ebből a szempontból számomra még spirituális újdonságokat is tartogat a Biblia, minél inkább elemzi az ember a Zsoltárok könyvét, vagy akár az újszövetségi himnuszokat, rájön arra, hogy abban nemcsak kultúrák istenélménye találkozik akár nyelvi kifejezésekben is demonstrálható módon, hanem nagyon különböző emberi élmények is rögzítve vannak benne.

A Biblia nemcsak a kinyilatkoztató Isten szava, hanem a kinyilatkoztatást megértő ember szava is. Úgy gondolom, nekem nincs más feladatom, mint beállni azoknak a szentírás-kutatóknak a sorába, akik egy életen át tanítómesterüknek választották Isten Igéjét.

Neumayer Katalin

EZERÉVES AZ ERDÉLYI EGYHÁZMEGYE

Anélkül, hogy kezünkben tartanánk a Gyulafehérvári Főegyházmegye (1932-ig „erdélyi püspökség”) Szent István király által kibocsátott alapítólevelét, a korabeli dokumentumok és az azokat értelmező egyháztörténészek egybehangzó véleménye alapján az erdélyi püspökség alapítása az 1009. esztendőre tehető. A 2009. évet tehát jogosan tekinthetjük millenniumi esztendőnek.

A gyulák székhelye, a stratégiai jelentőségű Gyulafehérvár kiváló központnak bizonyult a frissen alakult magyar királyság keleti része társadalmi és egyházi szervezeteinek kiépítésében. Szent István miután 1002/03-ban katonai beavatkozással felszámolta a gyulák erdélyi különállását, nemcsak politikailag kapcsolta uralma alá Erdélyt, hanem „egyházias” is, megalapította a latin rítusú erdélyi püspökséget.

Erdélyben ekkor már nem volt ismeretlen a kereszténység. Évszázadokon

keresztül a népvándorlás korában különféle népelemek keresztényként tüntek fel és tüntek el. A magyar honszerzést követő időben, 952/953-ban Szent István unokabátyja, Zombor Gyula Konstantinápolyban keresztelkedett meg, és magával hozta Hierotheosz görög püspököt, mint „Turkia” püspökét és kíséretét. Hierotheosz székhelyét egyes történészek Gyulafehérvárra, (mások Szávasszentdemeterre) teszik. A görög missziós püspök által elkezdett evangélizálás ötven év múlva felerősödött, és Gyulafehérvár központtal megszerveződött az Erdélyi Egyházmege.

Az egyházmege püspökeit a legrégebbi oklevelek Episcopus Ultransylvanus-vagy Transilvaniensis-nek, 1187-től Episcopus Transylvanus-nak (erdélyi püspök) nevezik. Az erdélyi elnevezés egészen sajátos, mivel a püspökség országrész és nem központi helység nevét viseli. A Szent István által alapított egyházmegek közül az erdélyi az egyetlen, amelyet nem székhelyéről, hanem országrétülről neveztek el. Ennek valószínű magyarázata, hogy a Szent István által tervezett tíz püspökség közül akkor az „erdélyinek” kiszemelt székhelye (Gyulafehérvár) nagybátyjának, Gyulának volt a birtokában. Mások ebben annak az előzménynek továbbélését feltételezik, hogy itt 953 óta létezett egy görög rítusú missziós püspökség. A Szent István által alapított erdélyi püspökség természetesen latin rítusú, de nevéként megtartotta a területre utaló elnevezést. Egyházi helyzetéről elmondható, hogy alapításától – 900 évig – 1930-ig a kalocsai érsekségnek, 1930-tól 1991-ig a bukaresti érsekségnek volt a suffraganeus (alárendelt) püspöksége, 1991. augusztus 5-től pedig önálló érsekség.

A mai érsekség, kevés eltéréssel a történelmi Erdély területén fekszik. Nyugati határa az Érc-hegység, keleten és délen a Keleti- és Déli-Kárpátok íve zárja körül. A bezárt terület nagysága 58 254 km². A középkorban a püspökséghez tartozott még a krasznai, közép-szolnoki, ungi, szatmári, ugocsi vármegyékén kívül, egy ideig, a máramarosi vármegye is.

A püspökség története – főleg a középkorban – elválaszthatatlan összefonódott Erdély történetével. Mindenkorai főpásztorai – egészen a legutóbbi időkig – a lelkipásztori feladatokon túl társadalmi, politikai és kulturális szerepet is

A gyulafehérvári Szent Mihály-székesegyház

vállaltak; Erdély népeinek szellemi vezetői voltak.

A püspökség megszervezésével szorosan összefüggött a székesegyház építése. Már a 11. század végére, Szent László korában, esetleg támogatásával felépült az első háromhajós katedrális. A történelmi fejlődés következtében a 12. és a 13. század fordulóján ugrásszerűen emelkedtek a falusi köteplomok nemcsak Közép-Erdélyben, hanem a hátszegi medencében, az Olt völgyében és a székesegyházban. Ez bizonyítja, hogy Erdély a 13. századra benépesült és kereszténnyé lett. A püspök tekintélyt megjelenítő első, szerényebb székesegyház szünetek bizonyult a lét-számban és területileg megnövekedett egyházmege számára. A 12. század végén új, díszesebb katedrális építését kezdték el, a mai székesegyházát, mely méltóképpen reprezentálta a püspökség gazdasági és szellemi súlyát.

Szent László király (Erdélyi védő-szentje) nemcsak a székesegyházra fordított gondot, hanem megalapította az egyházmege életében jelentős szerepet játszó erdélyi székeskáptalat. A káptalan évszázadokon keresztül működött a káptalani iskolát, és hiteles helyként az egész régiót meghatározó közügyi tevékenységet fejtett ki.

Az egyházmege szervezeti hálózatának kiépítésében nagy előrelépést jelentett a főesperességek megalakítása. A középkorban 13 főesperességről van tudomásunk, melyeknek határa nagyjából egybeesett a királyi vármegyék területével. A főesperességek a 14. században 610 plébániát fogtak egybe, nem számítva a nagyszabéú prepostság, a brassói dékánsg és a kolosmonostori apátság plébániái.

Az egyházmege legjelentősebb szerzetesi központja a középkorban Kolozsmonostor volt. Itt a bencések – szerzetesi hivatásuk betöltése mellett – hiteles okmányok szerkesztésével foglalkoztak.

Erdély népét, társadalmi és egyházi szervezetét igen súlyosan érintette az 1241-es tatárbetörés. A történészek becslése szerint eme dúlás alkalmával az erdélyi püspökség híveinek legalább egyötödét, de az is lehet, hogy a felét elveszítette. Az egyházmege újjászervezésében a püspökök jártak elől, akik közül kiemelkedik – a püspöki széket hosszabb ideig betöltő – Monoszlói Péter (1270–1307) és Széchy András (1320–1356). A magyar királyoktól kiváltságokat, birtokadományokat és egyéb juttatásokat szereztek a püspökség számára. Azt is elérték, és újra és újra megerősítették a királyoknál, hogy az elnéptelenedett püspöki és káptalani birtokokra betelepített hospeseket (románokat, németeket) privilégiumokban részesítették, kivonták a vajda és az ispánok fennhatóságai alól.

(Folytatjuk)
Marton József

HÍREK – ESEMÉNYEK

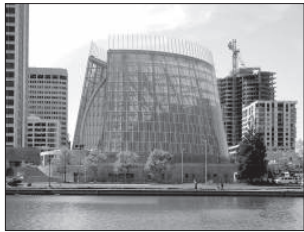
Egyetemi kar Esztergomban

Esztergomban 2009 őszétől elindul a Pázmány Péter Katolikus Egyetem Informáciotechnológiai Karának mérnök-informatikus alapképzése – erről írt alá megállapodást Fodor György, az egyetem rektora és Meggyes Tamás polgármester január 6-án. A képzés helyszínül szolgáló épületeket a város mintegy 2 milliárd forint értékben felújítja és 50 évre használatba adja, valamint 2030-ig évi 100 millióval járul hozzá a működés költségeihez, illetve kollégiumi helyet biztosít az egyetemi hallgatók számára.

*

Építészeti elismerés az oaklandi bazilikának

2008 legimpozánsabb középleletei közé sorolták a kaliforniai Oakland katedrálisát. A Krisztus a Fény elnevezésű székesegyházat az 1989-es földrengésben megsérült bazilika helyén kezdték el építeni 2005-ben, és tavaly ősszel szentelték

fel. Az épület – szemben a klasszikus, kereszt formájú alaprajzzal – kör alaprajzú és acélvázú. Az óriási, palástszerű külső váz héjformán simul a belsőre, a tervezők a fényt szinte önálló építészeti eszköznek tekintették. Az év meghatározó építészeti lettek még: a kínai Madárfészek-stadion, az állami televízió különleges központja, a pekingi repülőtér új, gigantikus terminálja, továbbá két amerikai, egy kanadai és egy katarai múzeum épülete és egy svájci bevásárlóközpont.

*

A pálos rend elismerése

A Magyar Tudományos Akadémia dísztermében december 20-án immár 53. alkalommal adták át a Magyar Örökség-díjat. A díjazottak között van az alapításának 700. évfordulóját ünneplő pálos rend is.

*

Szervodományozás

José Policarpo portugál bíboros negyedik éve keresi fel a lisszaboni Curry Cabral kórházat karácsony táján. A pátriárka a transzplantációs osztályt is felkereste, ahol hangsúlyozta a szervodományozás fontosságát, hozzátéve, hogy ebben a tekintetben szemléletváltásra van szükség Portugáliában. „A szervátültetés sok ember számára az egyetlen lehetőség, hogy életben maradjon, ezért úgy gondolom, mindannyiunknak ki kell fejleszteni magunkban egyfajta kulturális és lelki készséget, hogy segítsünk rajtuk” – tette hozzá a lisszaboni pátriárka. □

SZÁJRÓL SZÁJRA

Valóban pokoljáró volt-e Tar Lőrinc?

A rossz elbeszélők szokásához híven elárumol rögtön történetem elején: nem volt pokoljáró. De ezt úgyis tudta eddig is minden olvasónk. Nem is ez az igazi csattanója a Tinódi Sebestyén – akinek nevét mi még a Lantos jelző hozzáfűzésével szoktuk emlegetni – költeményében megénekelteknek. A XVI. században élt énekmondó korának nagy eseményeit gyűjtötte a történelmi dalaihoz és így híromdója volt a török háborúktól vérző Magyarországnak és dallamival a régi magyar műzene kezdeményezője, a korabeli népzene motívumainak őrzője is. Az énekmondók által szájról szájra adott történetet, helyesebben mondat Tinódi is feldolgozta és megőrizte Zsigmond király vitézének, Tar Lőrincnek a pokoljárását, aki 1401-ben karddal kelt Zsigmond védelmére a felkelő főurak ellenében és 1405–06-ban főpincemestere volt a királynak.

Ha már egy csattanót elárultam az első mondatban, most elárumol a másodikat is. Mi volt az alapja annak, hogy Tar Lőrinc a pokolban járt? Annak bizony az, hogy 1411-ben Írországból jött és itt lment a Szent Patrik purgatóriumának nevezett barlangba! Ezt színezte a monda aztán tovább, egészen odáig, hogy Tar a pokolban járt. Bizonyára sejtik olvasóink, hogy még ez sem az igazi csattanója a pokoljárásnak...

Tinódi feldolgozásában a „sok fertelmes bünt” felhalmozott Zsigmond király ellen fellázadtak a főemberek és Siklós várába zárták. Innen kiszabadulva azonban ott folytatta, ahol előbb abbahagyta. Megelégedik ezt most már a vitézek is és egyikük – bizonyos Tar Lőrinc – kihallgatást kért öfelségétől és ezt mondta neki:

– Felséges uram, életem és halálom a kezében vagyok. De mert énnekem nincsen drágább, mint a király lelki üdvössége, hadd beszéljek lőteted őszintén, ahogy illik.

És mert az engedélyt megkapta, így folytatta:

– Felséges királyom, engem a társaim Pokoljáró Tar Lőrincnek neveznek egy idő óta. Azért neveznek így, mert álomban megjártam a pokol minden szegletjét.

– Aztán mit láttál a pokolban?

– Jaj, felséges királyom, éppen azt akarom elmondani. Ahogy beléptem, egy tüzes ágyat láttam és annak négy sarkánál egy tüzes ember állott. Abban a pillanatban szózatot is hallottam valahonnan. Azt mondta egy hang: „Azt az ágyat Zsigmond királynak tartják. A négy ember azért ég a kárhozott tüzeiben, mert a földi világban nagy bünt követek el. Az egyik hamis dézsmát szedett a szegényektől, a másik iratot hamisított, a harmadik mint nemcsűrű földűlta a fegyvertelenek jószágát, a negyedik hamis vámot szerzett, megvámolta a városokat.”

Elmondott még más csodákat is a pokolból Tar Lőrinc, de Zsigmond király nem riadt meg ettől az álomlátástól. Azt mondta pokoljáró vitézének:

– Lesz nekem arra nagy gondom, hogy ágyamat a pokolból kiiktassam. Ezt az ágyat én éppen a mennyországba igazítom.

Azzal Zsigmond tizenhárom várost az országból kiszakasztott, ezeket nyolcvanezer forintért elzalogosította és a pénzből Budán a Szent Zsigmond-templomot felépíttette, abba a templomba kincseket szerzett, papokat állított, annak sok jószágot adott, csak hogy ágyát a pokolból a mennyországba vihesse...

Mégis mikor Zsigmond király meghalt és Nagyváradon eltemették, minden harangot meghúztak, számtalan misét mondtak, a krónikás költő Tinódi Sebestyén – mert igazi változást életében nem látott – azt mondotta róla: „Nagy kétségem vagyok, hogy égbe menjen.”

De még ez sem az igazi csattanó! Mert az így hangzik: de kár, hogy manapság nem szaladgálnak mifelénk Tar Lőrincnek, de még Tinódi Sebestyének sem!

Közreadta: **Ramsay Győző**

AZ ÉLET KÖNYVÉBŐL

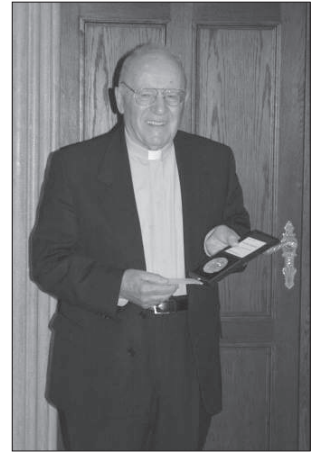
† Dr. László László (Leslie)

(1925–2008)

László László 1925. május 6-án született Kőszegen, (Jestl, Lászlói) Antal és Kelemen Etelka gyermekeként. A négy testvér közül ő volt a harmadik. Édesapja vendéglős volt. Szombathelyen végzett 2 elemi, Kőszegen a harmadikat, aztán Burgenlandban, Alsópulyán (Unterpullendorf), édesanyja szülőfalujában, a negyediket horvát nyelven. A gimnázium első 2 osztályát a közzegei bencéseknel végezte, aztán a soproni bencéseknel folytatta 3 évig. A 6. osztályt a nagyváradi Szent László Gimnáziumban végezte. 16 éves korában belépett a kármelita rend győri novíciátusába, majd magánúton fejezte be a gimnázium utolsó 2 osztályát Keszthelyen a premontreieknel, ahol 1944-ben érettségizett. A háborús évek alatt ide-oda küldözgették, szerzetesi hivatása megingott, és elhagyta a kármelita rendet. Mivel azért pap szeretett volna lenni, de nem nyert felvételt a Szombathelyi Egyházmegyébe, így civil hallgatóként a budapesti Hittudományi Fakultásra járt, majd Bécsbe költözött és ott folytatta teológiai tanulmányait 2 éven át. 1948–50 között Innsbruckban tartózkodott, ahol történelmet és államtudományt tanult az egyetemen.

1950 szeptemberében kivándorolt az USA-ba, ahol eleinte bus-boy volt, aztán előléptették pincérnek. 1951-ben volt elég pénze, hogy továbbtanulhasson, és Urbanában (IL), egy év alatt megszerezte a BA fokozatot. 1952–56 között New York-ban, a Columbia Egyetemen tanult, majd 1956-ban Ford-ösztöndíjjal Európába ment kutatómunkát végezni, de közben Bécsben foglalkozott a magyar menekültekkel, és 1957–59 között a müncheni Szabad Európa Rádiónál dolgozott. 1958-ban a Columbia Egyetemen megszerezte az MA fokozatot és a Közép-Kelet-Európai Intézet diplomáját is. 1959–61 között a University of Maryland európai kirendeltségénél tanított az amerikai katonai bázisokon Németországban, Franciaországban, Spanyolországban és Líbiában. Visszatérve New Yorkba, befejezte doktori disszertációját 1962-ben („Church and State in Hungary, 1919–1945”), ami nyomtatásban is megjelent Budapesten, a METEM kiadásában 2004-ben. 1963–64-ben a University of Virginia államtudományi tanszékén tanított, majd 1964 óta Montreálban, a Concordia Egyetemen tanított politikai tudományokat egészen 1988-ig. Közben töltött egy szabbatikus évet Párizsban (1975–76), egy másikat pedig Rómában (1983–84).

1987-ben jelezte Dr. Irányi Lászlónak, a külföldi magyarok püspökének, hogy papként szeretné szolgálni a külföldi magyarokat, és ezért tegye lehetővé teológiai tanulmányainak befejezését és szentelje őt pappá. Ugyanezt megismételte Irányi püspök utódjának, Miklósházy püspöknek is, akinek tanácsára elvégezte a még hiányzó kurzusokat az Université de Montreal-on, és az ottawai Szent Pál Egyetemen, és ennek alapján Seregély István egri érsek felvette őt az Egri Egyházmegyébe. 1990-ben Miklósházy püspök kiszolgáltatta neki a lectori és akolitusi megbízatást, és ugyanebben az évben Seregély érsek diakonussá szentelte őt Egerben. Miklósházy püspök szentelte őt pappá Ottavában 1991. január 26-án a Bl. Sacrament-templomban, Msgr. Marcel Gervais ottawai érsek felhatalmazásával. Seregély érsek elengedte Ft. Lászlót külföldi magyar szolgálataira. Az ottawai érsek ugyanakkor Ft. Lászlót kinevezte a Bl. Sacrament-templomhoz

káplánnak, (majd 1992-ben ideiglenesen adminisztrátornak is), valamint az ottawai magyarok lelkipásztorának. Később a St. Ignatius of Antiochia angol plébánia adminisztrátora lett, de ugyanakkor a magyar híveket továbbra is gondozta (kb. 150 hívőt). 2004-ben nyugdíjba ment, de a magyarokat továbbra is ellátta a St. Elizabeth-templomnál.

Doktori disszertációja könyv alakban is megjelent angolul és magyarul is. Ft. László sok fiatal magyar papot segített továbbtanulásukban, biztosítva számukra az ottawai egyetemen a tanulást és a doktori fokozat megszerzését. A MKPK 2006. szeptemberében a „Pro Ecclesia Hungariae” éremmel ismerte el működését. – 2007-ben rákos daganatot találtak a vastagbélében, amit kioperáltak, de elég gyengén viseli a következményeket. Továbbra is van mellette egy Magyarországról kihozott fiatal pap, aki segíti őt a lelkipásztori teendőkben és közben tanul az egyetemen.

Ottavában (ON), Kanadában halt meg karácsony napján, 2008. december 25-én.

Temetése a St. Elizabeth-templomban volt január 3-án. Az ottawai érsek, Terrence Prendergast temette, a magyarok püspökét pedig P. Kiss Barnabás OFM képviselte.

Miklósházy Attila ny. püspök

† P. Dr. Füz Balázs, O.Cist.

(1922–2008)

Füz Balázs Székesfehérváron született 1922. április 22-én. Érettségi után belépett a ciszterci rendbe, és 1940–45 között a zirci Teológiai Főiskolán szerzett abszolutoriumot. 1943–44-ben Budapesten a Dominikánus Teológián volt hallgató, 1944–45-ben és 1946–47-ben pedig a Pázmány Péter Tudományegyetemen, ahol Dr. Phil. fokozatot nyert. 1947–51 között a római Gregorián Egyetemen kánonjogi doktorált (JCD). 1945. május 8-án szentelte őt pappá Zircen Mindszenty József, akkori veszprémi püspök. 1945–47 között segédlelkész volt Előszálláson, 1947–51 között tanulmányokat végzett Budapesten, 1952–72 között Rómában a ciszterci generális házában volt assistens.

1972-ben az USA-ba költözött és a Spring Bank apátságban (WI) volt prior 1972–89 között, majd megválasztották ott apátnak 1989. december 13-án.

P. Füz, mint a Máltai Lovagok magyar szövetségének konventuális káplánja, lelkipályorlatokat adott New York-ban és Kanadában.

2008. november 16-án halt meg Spartában, WI. □

MAGYAR NYELVŰ SZENTMISÉK NYUGAT-EURÓPÁBAN

Itt közöljük a magyar lelkészek telefon-számát és címét, ahol érdeklődni lehet magyar nyelvű szentmisék helye és ideje után. Megtalálható még az MKPK honlapján is: <http://www.katolikus.hu>.

ANGLIA:

London: Virágh József főlelkész, Hungarian R.C. Chaplaincy, 62 Little Ealing Lane, GB-London, W5 4EA, Tel./Fax: 0044-20/8566-0271. E-Mail: hungarian.chaplaincy@btinternet.com Misézó helyek: London, South Croydon, Reading, Bristol, Luton, Brighton-Hove; www.magyarokatolikusok.co.uk

Észak-Anglia:

Érdeklődni: Ft. Fülöp Menyhért plébános, St. John The Baptist Presbytery, Dowling Street, Rochdale, OL11 1EX, Tel./Fax: 0044-(0)1706/64 59 37. Misézó helyek: Rochdale, Wolverhampton, Bradford, Nottingham.

AUSZTRIA:

Bécs: Ft. Simon Ferenc esperes, főlelkész, Wiener Ungarische Kath. Gemeinde, Döblergasse 2/30b, A-1070 Wien, Tel.: 0043-1/526 49 72; Fax: 0043-1/526 49 72 25. Misézó helyek: Bécsújhely (Familien-Kirche) 17.00-kor; Bécs, vasárnaponként 11.00-kor, Deutschordenskirche, Singerstr. 7. E-Mail: bnke@katolikus.at, <http://www.katolikus.at>

Pázmáneum, Msgr. Dr. Csordás Eörs rektor, szentmise: minden szombat este 18.30, A-1090 Wien, Boltzmanngasse 14, Tel.: 0043-1/317 3656.

Burgenland/Alsóőr: P. Keresztalvi Péter OSB, Kath. Pfarramt, A-7501 Unterwart 226, Tel.: 0043-3352/34108. E-Mail: Kersztalvi@freemail.hu Misézó helyek: Alsóőr, vasárnaponként 9.45-kor, Felsőőr, vasárnaponként 10.45-kor.

Graz: Ugrai Mihály gondnok, Tel.: 0043-316/68 35 08; szentmise vasárnaponként 10.00-kor a Welsche-Kirche-ben, Griesplatz 30. sz.

Innsbruck: Dr. Magda Szilveszter diakónus, Tel.: 0043-512/204 103. Szentmise minden hónap 2. vasárnapján, Richard Wagner Str. 3.

Linz: Ft. Szabó Ernő, Ungarnseelsorgezentrum d. Diözese Linz, Petrinumstr. 12, Haus 7, A-4040 Linz, Tel.: 0043-732/736581-4492 (iroda), -4493 (lakás), -4494 (Fax), E-Mail: ernest.szabo@diocese-linz.at; Misézó helyek: Linz, Wels.

Klagenfurt: Ft. Simon Attila plébános, Tel.: 0043-676/877 27 345, E-Mail: simonatti@free-mail.hu; Szentmise minden hónap utolsó vasárnapján 13.00-kor a Kapuziner Kirche-ben, Waagasse 15, A-9020 Klagenfurt.

Salzburg: Szentmise havonta egyszer, 3. szombaton 17.00-kor az Orsolyita-zárdban, Aigner Str. 135. Érdeklődni: Bohumy István, Tel.: 0043-699/81721232.

BELGIUM:

Brüsszel: P. Havas István Sch.P., Mission Catholique Hongroise, Rue de l'Arbre Bénit 123, B-1050 Bruxelles/XL, Tel.: 0032-2/64 96 188.

Lige/Luxemburg: Ft. Dobai Sándor főlelkész, Aumonier Hongrois, Rue des Anglais 33, B-4000 Lige, Tel.: 0032-4/22 33 910; Fax: 0032-4/22116 09.

FRANCIAORSZÁG

Párizs: Msgr. Molnár Ottó főlelkész, szentmise minden vasárnap 11-kor, augusztus kivétel. Mission Catholique Hongroise, 42, rue Albert Thomas, F-75010 PARIS, Tel.: 0033-1/42 086170, Fax: 0033-1/42 067155, <http://magyamisziio.free.fr>

Dél-Franciaország: Ft. Fülöp Gergely, Mission Catholique Hongroise, 302, Avenue Jean Jaures, F-69007 Lyon, Tel.: 0033-4/78 501636.

NÉMETORSZÁG

Augsburgi Egyházmegye: Misézó helyek: Augsburg, Neuburg a. D., Kempten. Érdeklődni: Ft. P. Szomszéd Tamás József SJ, Ungarische Kath. Mission, Zirkelstr. 23, D-86154 Augsburg, Tel.: 0049-821/41 90 25 30 vagy 0049-9081/29 370.

Bamberg-Eichstätt-Regensburg-i Egyházmegye németbergi székhellyel: Misézó helyek: Bamberg, Coburg, Ingolstadt, Landshut, Nürnberg, Regensburg. Érdeklődni: Ft. Bereczki Béla, Ungarische Katholische Mission, Tuchergartenstr. 2/A, D-90571 Schwaig, Tel.: 0049-911/507 57 96.

Esseni Egyházmegye: Misézó helyek: Duisburg, Essen. Érdeklődni: Ung. Kath. Mission, Fraziskaner Str. 69a, D-45139 Essen, Tel.: 0049-201/28 47 40 vagy Kölnben: 0049-221/23 8060.

Freiburg-Trier-Speyeri Egyházmegye Karlsruhe-i székhellyel: Misézó helyek: Mannheim, Offenburg, Kaiserslautern, Saarbrücken, Freiburg, Karlsruhe, Pforzheim, Konstanz, Baden Baden. Érd.: Ft. Dr. Szabó József, Ungarische Katholische Mission, Elbinger Str. 2/A, D-76139 Karlsruhe, Tel.: 0049-721/ 687215.

Berlini és Hamburgi Főegyházmegye, Hildesheimi és Osnabrücki Egyházmegye: Misézó helyek: Berlin, Hamburg, Hannover, Kiel, Lübeck, Braunschweig, Bremen. Érd. Hamburgban: Ft. Rasztovác Pál, Ungarische Katholische Mission, Bürgerweide 35, D-20535 Hamburg, Tel.: 0049-40/25 077 83.

Kölni Főegyházmegye és Aachen: Misézó helyek: Köln, Bonn, Düsseldorf, Wuppertal, Bergisch-Gladbach, Aachen. Érdeklődni: Ft. Lukács József, Ung. Kath. Mission, Theiboldgasse 96, D-50676 Köln. E-Mail: ungarnzentrum@netcologne.de; Tel.: 0049-221/238060. Fax: 0049-221/232120; <http://www.Ungarnzentrum.de>

HIRDETÉSEK

68 éves intelligens férfi, őszinte szándékkal megismerkedne egy kedves, művelt, korához illő hölgygel, Stuttgart és környékén. Jellege: „Idősebbek leszünk”.

Hévízen (termaltó) gyönyörű helyen apartmanok egész évben kiadók, 10 EUR/fő. T.: +3683/341-063.

60 éves magyar asszony – aki 20 éve Németországban él és dolgozik – eltartási szerződés formájában keres munkahelyt háztartásvezetői, ápolói és napi teendők levezetésére. Szívesen vállalok saját házzal, kerttel és háziállattal rendelkező egyedül élő IDŐS személyt is. Testi fogyatékos személy is jelentkezhet. T.: 0049-(0)6157/801 8002 (este 20 óráig).

50 éves, magyar hölgy komoly szándékkal férjért keres. Tel.: 07331-690 288.

Eladó Budapesttől 40 km-re, Galgamácsán 2 szobás, komfortos, tornácos parasztház (felújított), 1450 m²-es telken. T.: 0033/66 47 90 729 v. 0036-30/82 79 915 (délután).

Németországban élő magyar 63 éves hölgy, korához illő, őszinte és komoly kapcsolatra vágyó társat keres. Jellege: „Napsugár”.

Bécsben, a tanítási időszakban, minden hónap első és harmadik szerdáján 19 óra-kor bibliorát tartunk egyetemistáknak a Pazmaneumban (1090 Wien, Boltzmanngasse 14., II. emelet). A részvételre előzetes bejelentkezés nélkül lehetőség van.

Limbürg-Fulda-Mainzi Egyházmegye frankfurti székhellyel: Misézó helyek: Frankfurt-Rödelheim, Mainz, Wiesbaden, Darmstadt, Giessen. Érdeklődni: Ft. Takács Pál, Katholische Ungarische Gemeinde, Ludwig-Landmann-Str. 365, D-60487 Frankfurt. Telefon: 0049-69/24 79 50 21, 069/24795022. Fax: 0049-69/97 78 26 84. www.magyar-katolikusok-frankfurt.de

München-Freisingi Főegyházmegye: Misézó helyek: München, Rosenheim, Erding. Érdeklődni: Ft. Merka János, Magyar Katolikus Misziszó – Ungarischsprachige Katholische Mission, Oberföhringer Str. 40, D-81925 München, Tel.: 0049-89/982637, 982638. Fax: 0049-89/985419. E-Mail: info@ungarische-mission.de; www.ungarische-mission.de

Münster-Paderborn-Osnabrücki Egyházmegye: Misézó helyek: Hagen, Menden, Osnabrück, Bielefeld, Marl, Münster, Dortmund, Neukirchen-Vluyn. Érdeklődni: Ft. Bagossy István, Kath. Ung. Mission, Middelvelt 24, D-48157 Münster-Handorf. Tel./Fax: 0049-251/32 65 01. E-Mail: ungarische-mission@bistum-muenster.de

Passaui Egyházmegye: Misézóhely: Passau. Érd.: Ft. Szabó Árpád, Götzenoderferstr. 5, D-94121 Salzweg, Telefon: (08505) 12 29.

Rottenburg-Stuttgarteri Egyházmegye: Misézó helyek: Stuttgart, Heilbronn-Horheim, Balingen-Frommern, Ludwigsburg, Böblingen, Reutlingen, Schwäbisch Gmünd, Eisingen, Weingarten, Heidenheim, Friedrichshafen, Munderkingen, Ulm, Biberach. Érdeklődni: Dr. Tempfli Imre, Ungarische Katholische Gemeinde, Albert-Schäffle-Str. 30, D-70186 Stuttgart, Tel.: 0049-711/2369190, Fax: 0049-711/2367393, E-Mail: missio@ukgm-stgt.de v. tempfli@yaho.com

Würzburgi Egyházmegye: Misézó hely: Würzburg. Érdeklődni: Ft. Dr. Koncsik Endre, Domerschulstr. 2, D-97070 Würzburg. Telefon: 0049-931/38 62 43.

NORVÉGIA

Információ a magyar nyelvű lelkipásztori szolgálathoz: www.nufo.no/makao

OLASZORSZÁG

Róma: Msgr. Dr. Németh László főlelkész, Pontificio Istituto Ecclesiastico Ungherese, Via Giulia 1, I-00186 Róma. Telefon: 0039-06/684-2620, pminemeth@gmail.com. Misézó helyek: Róma – minden hó utolsó vasárnapján 11-kor, S. Maria dell' Orazione (Via Giulia, kivéve júl., aug., dec.) és a Szent Péter-bazilika Magyarok Nagyszonyja kápolnájában minden kedden 8.00-kor. Milánó – minden hó első vasárnapján 16.00-kor. Szalézi oratorium (Via Tonale 19, kivéve jan., júl., aug., szept.). Magyar misék helye: Bologna, Catania, Loreto, Padova, Palermo, Parma, Torino.

Firenze: P. Ruppert József SchP, Tel.: 0039/347.344.55.38, E-Mail: ruppert.jozsef@piarista.hu

SVÁJC

Zürich: Ft. Vizauer Ferenc, Róm. Katholische Ungarnmission, Winterthurer Str. 135, CH-8057 Zürich, Tel.: 0041-1/36 23 303. E-Mail: Vizauer@gmx.ch; Misézó helyek: Winterthur, St. Gallen, Wetzikon-Uster, Schaffhausen, Frauenfeld.

Früburg: Ft. Pópa Péter, Tel.: 0041-26/534 0672. Szentmise minden hó 4. vasárnapján 11.15-kor, az Orsolyiták templomában (rue de Lausanne). Misézó helyek: Genf. Szentmise minden hó 1. és 3. vasárnapján. Tel.: 00 41-22/7910458; Lausanne: Szentmise minden hó 2. és 4. vasárnapján. Tel.: 0041-21/6478 678; Bern: Róm. Kath. Ungarnmission, Pf. 7717, CH-3000 Bern. E-Mail: info@katolikus.ch <http://www.katolikus.ch>

Basel: Pál István, Tel.: 0041/765185441. Szentmise: minden vasárnap 8.50-kor. □

KÖLTÖZIK A PÓCSI KEGYKÉP

Gyalogos zarándoklat keretében költözik át a máriapócsi kegykép Hajdúdorogra február 7-én, ahol előreláthatólag a nyár végéig marad. A költözésre azért kerül sor, mert a kegytemplomban és az azt körülvevő téren februárban nagyszabású felújítási munkák kezdődnek. Restaurálják a teljes templomi berendezést, a kegyoltárt és az ikonostázt, fölszedik a padlóburkolatot, és régészeti feltárásokat végeznek a régi templom alapjainak és a körülötte feltételezett temető maradványainak feltárására. Megújítják az elektromos vezetékeket, a hangerősítő berendezéseket, új fűtést szerelnek be, megerősítik a tetőt és toronyszerkezetet. Ezekkel együtt a templomudvar is megújul.

A nemzeti kegyhelyen a szokásos búcsúkat sem tartják meg, helyette zarándoklatokat szerveznek az év folyamán a hajdúdorogi székesegyházban elhelyezett képhez, melynek visszavételére előreláthatólag augusztus 31-én kerül sor. □

KÜZDJÜK LE...

(Folytatás az 1. oldalról)

Ebben a cseppet sem rózsás helyzetben egyedül XVI. Benedek pápa „Küzdjünk le a szegénységet, hogy építhessük a békét!” című újévi üzenete ad reményt és biztatót, ami a Béke Világnapja alkalmából hangzott el. Már II. János Pál hangsúlyozta 1993-as békeüzenetében, hogy a tömeget érintő szegénységnek minden negatív hatása van a békére. Sok esetben maga a szegénység a fegyveres konfliktusok forrása. Erről II. János Pál így írt: „Újabb béke elleni komoly fenyegetés erősödik meg és válik egyre súlyosabbá a világban: sokan, sőt egész népcsoportok élnek ma óriási szegénységben. Egyre nyilvánvalóbb a gazdagok és a szegények közötti egyenlőtlenség a gazdaságilag fejlettebb nemzetekben is. Olyan problémáról van szó, amely az emberiség lelkiismeretét terhel, mivel nagyon sokan olyan körülmények között élnek, amelyek sértik az ember vezetett méltóságát, és veszélyeztetik a nemzetközi közösség valódi és harmonikus fejlődését.” Ezeket a gondolatokat továbbfejlesztve XVI. Benedek pápa kijelentette, hogy „a szegénység leküzdéséhez hozzátartozik a globalizáció összetett jelenségének figyelmes vizsgálata. Ez módszertani szempontból is fontos, mert arra indít, hogy felhasználjuk a közgazdászoknak és a szociológusoknak a szegénység számos aspektusával kapcsolatos kutatási eredményeit. Amikor azonban a globalizációra hivatkozunk, annak lelki és erkölcsi vonatkozásaira is figyelniünk kell. Ez arra ösztönöz, hogy

a szegényekre tekintve tudatosítsuk: valamennyien egyetlen isteni terv részesei vagyunk, vagyis az a hivatásunk, hogy egyetlen családot alkossunk, amelyben mindannyian – egyének, népek és nemzetek – a testvériség és a felelősségvállalás alapelvei szerint alakítjuk magatartásunkat.” A pápa felhívja a figyelmet, hogy „A jelenlegi globális világban egyre nyilvánvalóbb, hogy a béke csak akkor épül fel, ha mindenki számára biztosított a lehetőség az ésszerű növekedéshez: az igazságtalan rendszerek torzulásai ugyanis előbb-utóbb mindenkinek benyújtják a számlát... A globalizáció önmagában nem tud békét építeni, sőt sok esetben megosztottságot és konfliktusokat szül. Sokkal inkább arra van szüksége, hogy minden egyes ember javát szolgáló, mely szolidaritásra irányuljon.” □

ÉLETÜNK

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
MAGYAR KATOLIKUS DELEGATURA
Landwehrstr. 66 • D-80336 München
Telefon: (089) 5 32 82 88
Telefax: (089) 5 32 82 45
E-mail: elctuenk@gmx.de

Felétős kiadó:

Magyar Katolikus Delegatura
Főszerkesztő: dr. Cserháti Ferenc
Felétős szerkesztő: Czoborczy Bence
A szerkesztőbizottság tagjai:
dr. Frank Miklós, Ramsay György,
Szamosi József és Vincze András

Redakción és Híradószerep:
UNGARISCHE KATHOLISCHE DELEGATURA
Landwehrstr. 66 • D-80336 München
Chefredakteur: dr. Cserháti Ferenc
Telefon: (089) 5 32 82 88
Telefax: (089) 5 32 82 45
E-mail: elctuenk@gmx.de

Abonnement für ein Jahr: 15 EUR

11 Exemplare

nach Erbes mit Luftpost USS 50

ELŐFIZETÉS:

Az Életünk a helyi magyar lelkészek terjesztik,

ők küldik szét, náluk is kell előfizetni!

Tengerentútra, vagy ahol nincs magyar lelkész,

oda a kiadóhivatal küldi az újságot.

1 példány ára: 1,50 EUR

Előfizetés ár egy évre: 15 EUR

Tengerentútra USS 50

BANKSZÁMLÁNK:

Ungarische Katholische Delegatura

Sonderkonto „ÉLETÜNK”:

Postbank München

Konto-Nr.: 606 50-803 – BLZ 700 100 80

IBAN DE16 7001 0800 0600 6508 03

BIC PNBKDE33

*
Erschint 11 mal im Jahr.

Satz: ÉLETÜNK

Druck: AMPER DRUCK GmbH

Am Fohlenhof 5,

82256 Fürstenfeldbruck

Beleganweisung: Dieser Auflage liegt

zeitweise ein RUNDSCHREIBEN bei.

A KIADVÁNYHOZ KÖRLEBENLET

MELLÉKELTÜNK.

HIRDESSÉ AZ ÉLETÜNKBEN

Apró-, házasági-, általános hirdetések	0,10 EUR
Karakterenként:	5,00 EUR
„Jelleg” – postaköltség	0,20 EUR
Üzleti-, nyereséges hirdetés karakterenként	0,40 EUR
Nagybetűs sorok karakterenként	10,00 EUR
Egyszeri, 1 „pontos” keret	10,00 EUR
Kétfélszes hirdetés az összeg kétszerese.	
Külön kívánásokat esetenként árazunk.	

Egymás utáni háromszori hirdetésnél 10 %, hatszori hirdetésnél 20 %, illetve egész évi hirdetés esetén 30 % kedvezményt adunk!

EUROPÁI, NÉMETORSZÁGI OLVASÓINK FIGYELMÉBE!

Az ÉLETÜNK előfizetési árát kérjük helyi terjesztőinkkel (missziókkal) rendezni! Csak a kiadóhivataltól postázott újságok előfizetését kérjük az ÉLETÜNK müncheni postabank számlájára befizetni.

A szerkesztőség